

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Szobotica, VASÁRNAP 1923. február 25.

55. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délután
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibach-palota)

Zsenik és kontárok

Állottál-e már, testvér, a Szent Péter templom kupolája alatt?

Nem lehet szavak festéktubusai-ból kikeverni azt a szint, amivel írásba lehetne tördelni a szépség sulya alatt vonagló lélek megrendüléseit. A néma reszketéstől a hallelujázó ujjongásig, a térdre ereszkedő alázattól az emberi értelem göggé fölmagasodó indulatáig minden megmozdulásból, minden szóra botló, kiáltásba beleful-ladó ráeszmélésből, minden imád-ságos szó után kapkodó össze-törtségből, tántorgó szédületből, karokat szétfeszítő odaadásból, fölcukló sóhajtasból, melyből föl-szakadó lélekzetből kellene vala-mit összehordani, ha betűkbe akar-nánk fagyasztani azt a lélekző, pihegő, örökeleven meghatódást, amit a legfönségesebb műremek kényszerít ránk lerázhatatlan ha-talmával. Ha az emberi alkotóerő legnagyobb szerű bizonyosságára kell hivatkoznom, Michelangelot idé-zem s a Szent Péter templom ku-poláját. Nem a Mózes, nem a Dá-vid-szobrot, nem azt, amit II. Gyula siremlékében köbe tudott metszeni fönséges elgondolásából, nem a Farnese-palotát s a Sixtus kápolna falfestményeit — pedig ezek közül mindegyik külön-külön is a legkérettebb megnyilatko-zása, legnagyobb szerű bizonyosága az emberi alkotó erőnek. Ennek megértésére van szó, van fogal-mom: a lángész, a zseni, ami szin-tén titokzatos csoda, fölfejthete-len rejtély, de magyarázatot ad s elpihenteti az ismeret gyötrődő végyát. De a Szent Péter templom kupolája minden alkotás között a legtitokzatosabb. A mérnöki tudomá-ny ma már ismeri azokat a szá-mítási módokat, amik egy kupola fölépítésénél nélkülözhetetlenek. Ki tudják számítani sulyát, meg tudják állapítani a teher elosztá-sának legkedvezőbb módját, azt a nyíró erőt, amit le kell győznie, meg tudják rejzolni a sulyban jelentkező erő irányát, amit hor-dania kell az alapépítménynek. Ma mind ennek a számítási eljá-rásnak ismerete mellett is rend-kívüli építészeti feladat lenne — még a vasszerkezetek és vasbeton építkezés korszakában is — egy 131 méter magas kupola terveinek elkészítése. Rendkívüli feladat, rendkívüli teljesítmény és rendki-vüli felelősség.

És Michelangelo a zseni föl-szabadító bátorságával hozzá kez-dett ehhez a munkához mindezen számítási módok ismerete nélkül. Hozzákezdett s az építő művészet és emberi lángelme örök csudá-jára be is fejezte. A mai kor épí-tészei szédülő bémulattal néznek

föl erre az alkotásra. Michelangelo lángelme rábukkant az építés törvényeire s megérezte azokat az eredményeket, amiket sokkal ké-sőbb tudott csak tisztázni *fokozatos fejlődése* során a tudomány. Nem ismerve az építkezés törvé-nyeit, fönségeset, tul neim szár-nyalható tudott alkotni a lángész.

... A világháboru után fölkel-lett újra építeni a porrázuzott, vérbefojtott, szenvedésekbe taszi-tott Európát: Versaillesben össze-jöttek a világ építőmesterei, hogy elkészítsék a monumentális épít-kezés tervét, kirojzolják az új vi-lág alaprajzát s megállapítsák, melyik nép mennyi munkával és áldozattal fog részt venni a nagy építkezésben. A versaillesi építő-mesterek kitűnően ismerték an-nak az építkezésnek törvényeit, amihez hozzákezdtek. Tudósei voltak a közgazdaságtannak, a pénzügyi politikának, a nemzeti-ségi kérdésnek, a világforgalom tényezőinek, amit tudásban is-

meretekben, adatban az emberi-ség nagy szellemei összehordtak, mind rendelkezésükre állott. A ver-saillesi építők hozzáfogtak az épít-kezéshez, de úgy építettek, mint Déva várának kőművesei, amit nap-pal építettek, éjszakára összeomlók. Azt gondoltuk, mindenkinek építé-nek békéshajlékot, csöndesotthont, tiszta műhelyt s Európa népe föl-ött összeomlott az épület s a háboru el sem takarított romjaira ráhullanak a friss békevályogtéglái.

Michelangelo törvények és sza-bályok ismerete nélkül örök időkre építette föl kupoláját s a versaillesi tanult és tudós építők munkája máris romokban hever. A zseni belekontárkodhatott a te-remtés műhelyébe, mert — zseni volt, a kontárok romhalmazzá döntük össze a legmonumentáli-sabb koncepciót is.

Versaillesben Michelangeloknak kellett volna teremteniök s csak Kőműves Kelemenek építkeztek. (d)

Bulgária megfizeti a jóvátételt

Átengedi a vámbevételeket

Szófiából jelentik: A bolgár jó-vátétel ügyében döntő fordulat állott be. A bolgár kormány át-adta válaszjegyzékét a jóvátételi bizottság szófiai megbizottjának, amelyben bejelenti, hogy a *bol-gár kormány megfizeti az egész jóvátételi követelést* s ennek fede-zetére felajánlja a kormány az ország egész vámbevételét.

E jegyzéket a jóvátételi bizott-

ság nem fogadta teljes megelé-géssel. Ujabb jegyzéket intézett a bolgár kormányhoz, amelyben azt követeli, hogy március 15-ig terjesszen a szobranje elé törvény-javaslatot, melyben a törvényho-zás fogja biztosítani a jóvátétel céljára a vámbevételeket. E jegy-zék miatt elmarad most a szob-ranje felosztása, aminek már ana-pokban meg kellett volna történnie.

Állóharccá lanyhul a választási küzdelem

Elkészült a radikális-párt kiáltványa — Választási hírek

Az osztrák delegációnak beogradi tárgyalásai a belpolitikai kérdése-ket meglehetősen háttérbe szorítot-ták. A közvélemény szinte meglepő érdeklődéssel kísérte az Ausztrával folyó gazdasági tárgyalásokat és általános örömet keltett a tárgyalá-sok gyors és sima lefolyása. Csak a kimondottan uszító nacionalista sajtó próbálta megzavarni régi el-lentétek emlegetésével a tárgyalá-sok harmóniáját, de ennek a köz-véleményben semmi visszhangja sem támadt. A tárgyalásokon elért eredményeket, amelyekről lapunk más helyén számolunk be, politikai körökben nagyon magasan értéke-lik és a kisanatant gazdasági helye-zetének erősödését várják azoktól.

Kizárták a radikális pártból a disszidens listavezetőket

Beogradból jelentik: A radikális-párt főbizottsága a miniszterelnök és az összes radikális miniszterek

részvételével ülést tartott, amelyen azt a kérdést tárgyalták, hogy azok-ban a kerületekben, ahol több radi-kális-párti listát nyújtottak be, melyiket tekintsek hivatalos listának.

A csacsaki kerületben *Bogavac* Péter listáját ismerték el hivatalos-nak, *Radojewics* Antéét pedig disszidens listának deklarálták. A mosztari kerületben *Markovics* igaz-ságügyminiszter hivatalos listájával szemben *Ivansevics* Pero listáját nyilvánították disszidensnek. **A két disszidens lista vezetőjét ki is zár-ták a radikális-pártból.**

Kényesebb kérdés volt a moravai két radikális lista kérdése. Itten *Popovics* Velja, Pasics kabinetfőnöke az egyik radikális lista vezetője, a másiké pedig *Petrovics* Nasztasz volt képviselő. *Petrovics* személye-sen megjelent a gyűlésen és igazol-ta, hogy a párthivek többsége őt akarja jelölni és *Popovics* csak az-

zal teremt ellene hangulatot, hogy Protics párthívének nevezi. Ez el-len erőlyesen tiltakozott és kijelen-tette, hogy a hivatalos radikális-párt programja alapján áll.

Tekintettel arra a szoros viszony-ra, amely Pasics és volt kabinetfő-nöke között fennáll, a főbizottság ennek dacára sem tudta Popovicsot elejteni, viszont Petrovics Nasztasz ellen sem mertek határozni a vá-lasztók bizalmára való tekintettel. Így ez a kérdés továbbra is nyitva maradt és mindkét jelölt mint hiva-talos jelölt mehet vissza kerületébe. Hasonló a helyzet a *Kragujeváci* ker-ület két radikális listájánál is.

Szombaton este a radikális mi-niszterek ülést tartottak, amelyen szintén a disszidens listák kérdése-vel foglalkoztak. Vujicsics belügy-miniszter bejelentette, hogy 16 ke-rületben bontották meg a párt egy-ségét.

A jobboldali földmivespárt szuboticei jelöltjei

Jelentették már, hogy a subotical törvényszéken egészen váratlanul a jelölési határidő utolsó napján be-nyújtotta jelöltlistáját a jobboldali földmivespárt (képviselő klub) is. A listavezető maga *Lázics* Voja, a földmivespárt vezére. Járásí jelöltjei a következők: Subotica I. és II. vá-lasztói járás *Sztankovics* Cseča volt képviselő, helyettese *Jonics* Velibor tanár; Senta város és járás *Sztovics* Mihajlo volt képviselő, he-lyettese *Markovics* Mladen tanár; Starakanizsa és topolai járás jelölt-je *Popovics* Milos dr. orvos, he-lyettese *Sztanics* Milivoj földmű-ves.

Novisadon három jelölt-listát utasítottak vissza

Novisadról jelentik, hogy az ot-tani törvényszék szombaton befejez-te a betérjesztett jelöltlisták felül-vizsgálását. A törvényszék a már visszautasított szerbpárti listán ki-vül még két jelölt listát utasított vissza: a *földmivespárt* *Lázics-cso-portjéét*, melynek Novákovics Bog-dán volt szerémi alispán volt a lis-tavezetője, továbbá a *dobrovójácok és hadirokkantok* együttes listá-ját, melynek Milovanovics Mihajlo dr. nyugalmazott törvényszéki bíró volt a listavezetője. A visszautasi-tás indokolása szerint a listák nem feleltek meg a törvényben előirt kel-lékeknek.

A novisadi kerületben így hat je-löltlista lesz a választásokon. Az egyes pártok urnái a következő sor-rendben lesznek elhelyezve: 1. szo-cialdemokrata, 2. demokrata, 3. földmivespárt, 4. német párt, 5. Protics-párt, 6. radikális-párt.

Somborban a következő lesz az urnák elhelyezési sorrendje: 1. föld-mivespárt, 2. szocialista, 3. bunye-vácpárt, 4. német párt, 5. szerb párt, 6. radikális, 7. demokratapárt.

A városi alkalmazottak fizetésrendezése

Amíg az állam nem ad fizetésemelést a város sem adhat

A suboticei városi tisztviselők helyzetén alig javít az a néhány dináros pótlék-felemelés, amit a városi tanács legutóbb megszavazott. Ez a csekély összeg a mai körülmények között még egy pár cipőtalpalásra sem elegendő.

Ezért nem lehet tovább halogatni a városi tisztviselők újabb fizetésrendezését, amit úgy terveznek, hogy az most sem terjedne ki a törzsfizetésekre, hanem csak a személyi és családi pótlékokat emelnék fel. A városi tanács maga is belátta már ennek szükségességét, mert a város alkalmazottai a mai drágaság mellett a legnagyobb nélkülözések között is képtelenek fizetésükből megélni.

A tanács már ki is dolgozott egy javaslatot a tisztviselők fizetésrendezésére. Az eredeti tervek szerint ennek a javaslatnak már a pénteken megtartott közgyűlés elé kellett volna kerülnie, azonban ezt a tervet egy, a városi tisztviselőkre nézve sérelmes rendelet hiúsította meg.

A városi tisztviselők pótlékai ugyanis nem léphetik túl az állami alkalmazottak drágasági pótlékait és mivel az állami tisztviselők fizetésének a rendezése mindig nagyon lassan történik és a drágaság emelkedését sohasem éri utól, ezért a városi tisztviselők sem kaphatják meg az őket megillető fizetésemelést.

Egyelőre a tanácsnak be kell várni, hogy mikor fogják az állami tisztviselők pótlékait fölemelni és az így emelt pótlékokat folyósítani és csak ezután terjesztheti javaslatát a kiszélesített tanács elé. Az árak azonban egyre emelkednek s így a város alkalmazottai a legreménytelenebb helyzetben várják sorsuk jobbrafordulását.

Panaszok a suboticei villanytelep ellen

A városi tanács figyelmezteti a fogyasztókat, hogy jogtalan órábérlet szed a villanygyár

A suboticei villanytelep és a város állandó harcban állnak egymással. A belga villamosársaság suboticei telepe egyrészt ugyan a várossal fennálló szerződésének huszonöt évre való meghosszabbítását kéri, másrészt azonban ahol csak lehet, kibújik a szerződésileg vállalt kötelezettségeinek teljesítése alól.

Igy keletkezett az a hosszas vita, amely a sándori villamos kiépítését előzte meg és amely a vonal megnyitásával se nyert még befejezést. Amellett, hogy a város a villanytelepet az új vonal szilárdabb kiépítésére kötelezte és csak ideiglenesen engedélyezte a Sándor felé való villamosközlekedés megindulását, még most is vita folyik az új vonal mentén az utkeresztvezetések kijavítása felett.

Többször volt már szó a villanytelep ama sulyos mulasztásáról is, amellyel az utcák fölött húzó villamosvezeték nem tartotta annyira karban, hogy az a közbiztonságot ne veszélyeztette volna. Ebben az ügyben is állandó harc van a város és a villamosársaság között. Az eddigi tapasztalat szerint a város csak a legkritikább esetben tudja ezekben a kérdésekben érvényre juttatni akaratát.

A város és a villanytelep közötti ellentétnek most egy újabb oka is van, amely azonban elsősorban a fogyasztó-közönséget érdekli. A városi tanács ugyanis nyomára jött annak, hogy a suboticei villanytelep a szerződésileg megállapított négy koronás ár helyett négy dindr havi bért számít fel a fogyasztóknak a villanyórák után.

A városi tanács szombati ülésén

foglalkozott ezzel a kérdéssel és megállapította a villanytelep eljárásának jogtalanságát, egyben elhatározta, hogy figyelmezteti a fogyasztókat, ne fizessenek az engedélyezett havi négy koronás órábérletnél többet.

Azt is panaszolták, hogy villa-

nyos órákat hetek óta nem lehet szerelni a suboticei villanytelepen és így hiába készítettnek a fogyasztók villamosvezetékét, nem kapnak áramot néha hónapokon keresztül sem. Ez is olyan visszasság, amelyen sürgösen segíteni kellene a fogyasztóközönség érdekében.

Beismerő vallomást tettek a romániai merényletpör vádlottai

Turóczy István és Belmont-Kmoskó elmondják az összeesküvés részleteit — A fő tárgyalás második és harmadik napja

A romániai merényletpör fő tárgyalásának második és harmadik napján a két fő vádlott, Turóczy István és Belmont-Kmoskó tett vallomást a bukaresti hadbíróóság előtt az összeesküvés részleteiről.

A második tárgyalási napon az ezredes-elnök először Turóczy Istvánt szólította.

Turóczy bevallja, hogy az Ébredő Magyarok egyik titkos szervezetének tagja, 1920. júniusában megtervezték Budapesten a Ferdinánd király elleni merényletet.

Turóczy hangsúlyozza, hogy csak a király ellen, mint államfő ellen akart merényletet elkövetni, de soha sem gondolt a királyné meggyilkolására, akit különben Szovátán könnyen megölhetett volna. Beismerte, hogy az Ébredőknek szoros kapcsolataik vannak az olasz fasisztákkal és a hasonló német szervezetekkel.

Az elnök kérdésére Turóczy kijelenti, nem sejtette, hogy Belmont elárulja őket és felvilágosítást ad a többi vádlottról és a távollevő vádlottak szerepéről. Kijelenti, hogy jogot végezt és a magyar vasutigazgatóság titkára volt mostanáig. Beismeri, hogy egyszer Bukarestben járt Belmonttal, hogy a pokolgép elhelyezésének helyét kijelölték, a versenyterem alkalmas helyet találtak is. A pokolgép szerkezetét nem ismeri, a robbanás szeptember harmadikán öt órára volt elhatározva. A merénylet felfedezése esetén meg akarta mérgezni magát.

Cruceanu ügyvéd kérdéseire kijelenti, hogy az Ébredők társaságában nagyon magas állású, befolyásos szemé-

lyiségek vannak és a merénylet eszméjét a budapesti városkapitány hozta fel, kinek kezébe tették le a hűségesküvet még a merénylet elhatározása előtt.

Ezután Palóczy kihallgatására került a sor. Tudott a pokolgép létezéséről, mert a vonaton véletlenül a ládát felbontotta. A merénylet helyét Belmont hozta javaslatba. Palóczy tőle 14.000 lejt kapott.

Dengel Béla vádlott azt vallja, hogy minden szolgálatot kezdettől fogva visszautasított, Belmont figyelmét többször felhívta a tett súlyosságára és képes sem lett volna a tettet véghezvinni.

A pénteki, harmadik tárgyalási napon Belmont grófit hallgatták ki.

— Legelőször is — mondja — tiltakoznom kell a vád ellen, mint hogyha anyagi érdekből vettem volna részt az összeesküvésben. Ki kell jelentenem, hogy a merénylettervben való részvételre nem anyagi érdekek, hanem egészen más szempontok késztettek. Én nem vagyok magyar állampolgár és nem is akarok az lenni.

Belmont a továbbiakban élettörténetét vázolja. 1903-ban Angliában lakott, ahol nagyon széles ismeretlege és kitűnő összeköttetései vannak. Az angol királynét is személyesen ismerte.

— Az antantnak — mondja — mindig igaz barátja voltam. A királyné elleni merényletben nem akartam részt venni. Palóczy mutatta be nekem Turóczyt, akiről azt mondotta, hogy egy irredenta szövegkezelőnek a tagja. Turóczy kért, hogy lépjek be ebbe a társaságba és tegyem le az esküt. Az esküt néhány nap múlva tényleg letet-

Liza

Írta: Nagy Endre

— Tudod édes pajtás, még kedden történt, de nem, hétfőn, azaz keddre virradó éjszaka, hogy Liza — hisz ismered Lizát az orfeumban, valódi pacsirta — mondom „Liza az előadás végén, amikor a színpadon már elvégezte a dolgát, nézőtéri munkáját egyszerűen felrugta és engem hazakisért, miáltal kvázi ugyszólván sikerrel koronázta az én buzgó, kitartó szerelmemet. Mikor egyszerű kis hónapos szobámban a keblémen pihent, mondtam is neki:

— Oh, egyetlen gyönyörűségem, aranyos csillagom, miért is szeretsz te engem, hisz egy kis vidéki riporter vagyok, én nem adhatok neked kincseket, de sőt gazdagságot sem, sőt nem tűzhetem tisztá homlokodra gyémántdiadém helyett az örök dicsőséget sem, hiszen én egy egyszerű vidéki riporter vagyok. — De erre ő azt mondta, hogy fűtül a kincsekre, fűtül az örök dicsőségre, ő csak engem akar.

— Másnap délelőtt városi közgyűlés volt és én voltam kiküldve, tehát korán keltem. Liza még aludt, én zajtalanul felöltöztem, esőköntösöt lehelttem tiszta homlokára és elmentem a kávéházba, onnan közgyűlésre, a tudósítást gyorsan megírtam ebédközben, hogy redakció előtt még hazanézhessenek. Liza még az ágyban volt és két karját repesve kitérta, úgy szorított a keblére. Kérdeztem is, hogy nem megy-e már az orfeumba, de ő kijelentette, hogy

ő fűtül az orfeumra, fűtül a pállkra és a művészetre, ő nálam marad, ő csak engem akar. Oh, milyen angyali szép volt! Aika körül mosoly játszadozott, szemében a szerelem ragyogott, de megmondom neked, hogy már akkor észrevettem benne valamit, ami sehogyse tetszett nekem. Ajkának a mosolyában, szemének a ragyogásában volt valami olyan mélabus, olyan íz, nem is lehet azt kimondani, hogy összeborult a szívem, amikor ránéztem. No jó.

— Bementem a redakcióba, aznap én voltam az inspekciós, hajnalig bent voltam, de nem tűzök, ha azt állítom, hogy folyton Liza képe lebegett lelki szemeim előtt. Alig vártam, hogy az utolsó kolumnát leadjam, még csak betértem a Sternhez egy pár virstlire, aztán szerelmem egész hevével hazasiettem. Liza most még szerelmemesbben fogadott, mint valaha. Reggel el kellett mennem az új szénamázsaló fölavatására és ha láttad volna, mit csinált Liza! A szó szoros értelmében nem akart elengedni. A kebléhez szorított, elborított lázas csókjaival, égő könnyeivel áztatva kezem, hogy »ne menj el, ne hagyj itt, te egyetlenem, te mindenem« stb. Én persze megmagyaráztam neki, hogy az újságíró olyan, mint a katoná, aki őrhelyen áll és ha igazán szeret, akkor nem kívánhatja, hogy lapunk lemaradion az új szénamázsaló fölavatásával. Ő úgy tett, mintha mindent megértett volna, de azért tovább sirdogált és könnyei egész nap úgy égtek a szívemet, mint a parázs. — No jó.

tem, de semmiféle írásbeli kötelezvényt alá nem írtam. Turóczy úgy rendelkezett, hogy utazzam Romániába.

— Elutaztam — folytatta vallomását Belmont, főképpen azért, mert menekülni akartam a borzalmak országból.

Határozott és biztos tudomásom van arról, hogy Turóczy meg akarta ölni a királynét, azért mert a királynénak hatalmas befolyása van az antant körökben.

Eppen ezért, mert magam szívvel-lélekkel monarchista vagyok, nem tudtam elviselni ezt a feladatot, s csak a kellő pillanatot vártam, hogy az ősz. szélesűvést leleplezhessem.

Belmont beismeri, hogy egy izben közölte Turóczyval, hogy hol volna a legalkalmasabb hely a versenyterem a bomba elhelyezésére. Ez a nap 1922. szeptember 3 volt, amidőn a lapokban publikált program szerint az egész királyi családnak és több miniszternek is jelen kellett volna lenni a futtatáson. Beismeri, hogy várta a pokolgépet, de csak azért, hogy az egész merénylet tervét felfedje a hatóságok előtt és ekkor bizonyítéka is legyen. Azt hitte, ha megakadályozza Turóczyék tervét, ellenértékül elnyeri a román állampolgárságot.

A jelzett estén izgatottan várta az északi pályaudvaron Turóczyt. A vonat nehezen futott be, némi késéssel is és — Turóczy nélkül. Nyugtalan hangulatban tért haza Continental-szállóbeli lakására, ahol már várták a sziguranca detektívvel. Közölték a vádlottal az elfogatási parancsot, mire engedelmesen követte a detektívet az állambiztonsági hivatalra, itt nyomban beismerte az összeesküvést. Hozzáteszi, hogy ezzel a beismerésével szereztek tudomást a román hatóságok a készülő veszedelméről.

Az ügyész és a védők kérdéseire elmondja Belmont, hogy csehországi állampolgár, de magyarországi illetőségű. Az utlevelet Turóczytól kapta.

Ügyész: Kik írták alá?

Vádlott: Magyar hivatalnokok, sőt főhivatalnokok. A magyar kormány tudomása volt erről a manipulációról.

Ügyész: Mit tud Turóczyról?

Vádlott: Turóczy határozottan kifejezte előttem, hogy a merényletet az egész királyi család ellen kell elkövetni.

Turóczy: Belmont volt az, aki folyton az egész királyi család irtalmatlan

Délután siettem haza és Liza még mindig szomorú volt, de olyan szomorú, hogy azt már nem is lehet kimondani. Becéztem, vigasztaltam, elhalmoztam őt szerelmem őszinte megnyilatkozásaival és azt mondtam neki: — Oh egyetlen üdvösségem, gyönyörűségem, áruld el nekem, mi bánat nyomja a te picike szívedet? Talán kételkedel az én szerelmemben? Talán nem hiszed, hogy az én hozzávaló határtalan szerelmem örök, miként a sir? Erre ő azt felelte, hogy ő tudja, hogy én szeretem őt és hogy ő is örökké szeret engem és hogy ő egyáltalán nem bánatos. Dehát hiába mondta nekem mindezt, én láttam, hogy ő szomorú, mint egy kettőtört virágszál. Erre elkezdtem komolyan faggatni, hogy két egymást szerető szív között nem létezhetnek titkok és hogy nekem bátran megmondhat mindent, mert én olyan vagyok az ő számára, mint egy szerető atya stb. Ekkor ő koblemre rejtette piruló arcát és suttogó hangon bevallotta, hogy azért olyan bágyadt, mert már nagyon éhes. Jaj, mintha éles tört forgattak volna meg szívemben, úgy hatottak rám szavai, mert ez ma történt és ma már csütörtök van, hétfő óta nem evett, tehát mindenki kénytelen indokoltnak találni ezen éhséget. Gyorsan elrohantam hazulról és így találkoztam veled az utcán. És hogy miért mondtam el mindezt? Hogy lásd, milyen egyoldalú tud lenni egy férfi, aki igazán szerelmes. És hogy adnál egy pár koronát, hadd vigyek föl egy kis sonkát és megymást az én szerelmes kis pacsirtámnak.

kiírtásról beszélt. Ismétlem, én azzal a szándékkal jöttem ide, hogy egy nagy befolyású politikai személyiség ellen kövessék el merényletet, nem pedig egy nő ellen.

Belmont: Fenntartom állításomat. Turóczy az egész királyi családot akarta kiírtani. Elhatároztuk, hogy a király ellen Csernovitzban, a királyné ellen Szovátán, a királyi család többi tagja ellen pedig a lövészgyűlésen a hípdromnál, szeptember 3-án délután fogunk merényletet elkövetni.

Elnök ezután a tárgyalás folytatását másnapra halasztja.

A demokrata jelöltek és a sentai magyarság

A demokrata jelöltek a magyarság érdekeinek erősítését igérik

Sentáról jelentik: Szombaton reggel Sentára érkeztek dr. Setyerov Szilvákó és dr. Popovics L. Milán demokratapárti képviselőjelöltek, hogy a demokratapárt választási helyzetéről tájékozódjanak.

A demokratapárti képviselőjelöltek felkeresték a Magyar Párt vezetőit is, akiknél a sentai magyarság sérelmei felől tudakozódtak. Megígérték — anélkül, hogy erre a Magyar Párt vezetői felkérték volna őket — hogy a sentai magyarságot minden tekintetben támogatni fogják és azon lesznek, hogy a felelőtlen elemek garázdálkodásait a kormány megszüntesse. A Magyar Párt vezetőit — a beszélgetések során — biztosították arról, hogy a magyarság követeléseinek teljesítése érdekében a leghatékonyabb küzdelmet fogják úgy a parlamentben, mint bárhol másutt megindítani...

A Magyar Párt sentai szervezeteinek vezetői meghallgatták az ígéreteket, de kijelentették, hogy csak az ígéretek semmit sem változtathatnak az ő álláspontjukon, melynek tartalmát és irányát a passzívitás kimondása szabja meg. A sentai magyarságot — mondották — helyi tekintetek, vagy személyi momentumok nem zavarhatják meg abban a hűséges engedelmségben, amellyel az itt élő egész magyarság érdekeit képviselő Magyar Pártnak tartoznak.

A beogradi sajtó

Károlyi Mihály vagyonekibzárásáról
A Vreme bejelenti a kisantant intervencióját

A beogradi sajtó élénken foglalkozik a budapesti törvényszék ítéletével, mely hazaárulás címén kimondotta Károlyi Mihály vagyonekibzárását. A lapok a magyar kormány befolyására vezetik vissza a bíróság ítéletét és azt a szomszéd államok elleni kihívásnak tekintik.

A „Vreme”, az egyik legelterjedtebb beogradi napilap, szombati számában ismét hosszabb cikkben foglalkozik az ítélettel, a melyben Károlyi Mihályt mint magasabb, ideá is politikai célokért küzdő államférfit méltatja. A cikk a következő szavakkal fejeződik be:

„Károlyi Mihálynak elítélése, aki valóban az egyetlen ember Magyarországon, aki ha kormányon volna, garanciát jelentene a szomszédországoknak Magyarország békeszeretéről, megsértése a trianoni békeszerződésnek és újabb bizonyítéka a magyar kormány ellenséges magatartásának összes szomszédaival szemben. Magyarország szomszédai ezt Magyarország csökkönyössé-

ge újabb jelének fogják tekinteni és ehhez képest megfelelően állást is fognak foglalni”.

Politikai körökben úgy tudják,

hogy a Vreme cikkét éppúgy, mint a többi lapét is a külügyminisztérium sugalmazta.

Ujabb kémkedési bűnügy a Vajdaságban

Három földbirtokost letartóztattak Torzsán kémkedés vádjá miatt
Notórius tolvaj tette a füljelentést

Somborból jelentik: Torzsa községben pénteken a csendőrség letartóztatta Hüttenberg Károly és ifj. Machner Fülöp földbirtokost, továbbá Guttwein István gyógyszerészt, a község legtekintélyesebb polgárait, akiket azzal vádolnak, hogy kémkedtek Magyarország részére. A letartóztatás Scharp Antal 21 éves foglalkozás nélküli lopás miatt többször büntetett fiatalember feljelentésére történt, aki közölte a hatóságokkal, hogy Magyarországra szóló üzenetek közvetítésére a gyanúsítottak őt használták fel. A feljelentés szerint Hüttenberg őt többször megbízta azzal, hogy hozzon és vigyen leveleket Magyarországra Hüttenberg vejének, Kanyó Jenő volt főhadnagynak és ezért minden alkalommal pénzt kapott. Kanyó állítólag többször átjött az S. H. S. királyságba és jelenleg is Vrbaszon tartózkodik.

A feljelentést megelőzően Osztójics S. Brankó, a novisadi Vidovdán február 20-iki számában cikket írt, mely szerint Machner torzsai földbirtokos nagy kémszervezetet tart

fenn, melynek ő a feje és azért nem tartóztatják le, mert vezetője a torzsai radikálpártnak.

A letartóztatottak azzal védekeznek, hogy Osztójics boszúból írta a cikket és a feljelentésre is ő bírta rá a rovtomultu, mindenre kapható Scharpot. Osztójics ugyanis — aki távoli rokona Pribicevics Szvetozár volt miniszternek. — 1920-ban jegyző volt Torzsán. Machner 1921-ben küldöttséget vezetett Bugarszki Lázár bácsmegyei főispánhoz és kérte a jegyző áthelyezését, mert erőszakosságokat követett el az ottani lakosság, különösen pedig a nemszlávok ellen. Osztójicsot el is helyezték Cservenkára, ahonnan azonban hamarosan szintén távoznia kellett.

Hüttenberget, Machnert és Guttweint szombaton a sombori ügyészségre vitték, ahol szembesíteni fogják őket a feljelentő Scharp Antallal, aki szintén le van tartóztatva. A szembesítés után a bíróság dönteni fog a gyanúsítottak további fogvatartásáról és a vád fentartásáról.

Megszólal a Népszövetség

A Népszövetség elnöke a Ruhr-kérdésről — Angol és amerikai akció a megszállás ellen

A világ békéjének fenntartására, a háborús bonyodalmak elhárítására alakított legfőbb nemzetközi fórum, a Népszövetség hat héten át nem vett tudomást a Ruhr-vidék megszállásáról. A mély hallgatás igazolta Bonar Lawnak az angol alsóházban tett kijelentését: a Népszövetség gyenge ahhoz, hogy beleavatkozzék ebbe a kérdésbe. Most a hatodik héten megszólal Lord Robert Cecil, a Népszövetség végrehajtó bizottságának elnöke és közli a Népszövetségnek a Ruhr-kérdésben elfoglalt álláspontját.

Lord Robert Cecil kijelenti, hogy a Népszövetség véleménye szerint a Ruhr-vidéknek a franciák és belgák által történt erőszakos megszállása rendkívül veszélyes Európa békéjére. Az angol nép legnagyobb része mindig arra törekedett, hogy a nemzetközi problémák megoldását a Népszövetségre bizza és az angol kormánynak is ezt az álláspontot kellett volna képviselnie Franciaországgal szemben. Azt kívánja, hogy a Népszövetség legközelebbi tárgyalásain Németország és Amerika is feltétlenül vegyenek részt.

Az elnök kijelentése egyelőre csak a múlt hibáit állapítja meg és válaszol Bonar Law szemrehányásaira, anélkül, hogy közelebb vihetné a súlyos európai válságot a megoldáshoz.

Sokkal nagyobb gyakorlati jelentőségük van a kibontakozás szempontjából azoknak a legújabb angol és amerikai híreknek, melyek szerint Britannia és Amerika pénzügyi körei maguk kísérelik meg — egyelőre nem hivatalos formában, de kormányaik tudtával — a jóvátételi kérdés megoldását.

A londoni politikai körökből elterjedt hírek szerint, befolyásos

angol gazdasági tényezők intervenciót készítenek elő a Ruhr-kérdésben. Az akcióról az angol kormánynak is tudomása van.

A Chicago Tribune szerint az amerikai pénzügyi körök részéről rövidesen beavatkozás történik a német jóvátételbe. Schwab ismert nagyiparos állítólag azért jött Európába, hogy az amerikai kereskedelmi kamara erre vonatkozó tervzetét előterjessze. A tervzet szerint a jóvátételi ügyének rendezésére egy nemzetközi bizottságot választanának, amelybe az Egyesült-Államok is delegálnak megbízottakat. A bizottságnak az volna a feladata, hogy megállapítsa Németország fizetőképességét és megtárgyalja azokat a módokat, amelyek szerint a jóvátételi Németországnak fizetnie kell. Mülter, az Egyesült-Államok kereskedelmi kamarájának párisi képviselője ecéliből a Ruhr-vidéken van tanulmányuton. B rnes, a kamara elnöke az amerikai kereskedők legutóbbi gyűlésén ismertette a jóvátételi tervzetet, amelyet jóváhagytak. Állítólag a tervzet fűdi az amerikai kormány álláspontját is.

Mint Washingtonból jelentik, az „Amerikai férfiak és nők egyesülete” csütörtökön tiltakozó demonstrációt rendeztek a megszállás ellen, melyen több, mint húsz ezer ember vett részt. A gyűlés határozati javaslatot fogadott el, melyben tiltakozik a franciáknak a Ruhr-területre történt betörése ellen, erőszakos ténykedésnek jelenti ki a megszállást, amelynek az a célja, hogy a világ békéjét megzavarja.

Az angol pénzügyvilág tiltakozó akciójával szemben — londoni hírek szerint — egyes gazdasági érdekeltségek tárgyalásokat kezd-

ték a francia gazdasági körökkel a megszállott Ruhr-vidék gazdasági kiaknázásáról.

A Ruhr-területen a német munkásság tovább folytatja az ellenállást és az iperi vidékeken több tüntetést rendeztek. A munkásság körében erős áramlat észlelhető, melynek az a célja, hogy az egész Ruhr-vidék munkássága a kommunistákhoz csatlakozzék.

Általános sztrájk készül

A Ruhr-vidéken a megszálló csapatok csütörtökön kihirdették a szigorított ostromállapotot. A munkásság elhatározta, hogy az ostromállapot és a letartóztatások miatt

vasárnap déltől kezdve általános sztrájkot rendez.

Berlinből jelentik: A német kormány hivatalos kimutatása szerint a megszállt területeken eddig 270 személyt letartóztattak, 79 személyt letartóztattak és kiutasítottak, 395 embert kiutasítottak és 16 személyt elbocsátottak állásából. A megszállás végrehajtása alkalmával 9 személyt, köztük egy gyermeket megöltek, 13 ember megsebesült.

A szubotici demokraták testvérharca

Botrányba fult a demokraták két frakciójának tavankuti gyűlése

A subotici demokratapártnban megnyilatkozott ellentétek mind súlyosabbak lesznek. Ismeretes, hogy a demokratapárt beogradi főbizottsága nem ismeri el az ellenzéki csoport önálló jelöléseinek jogosságát s a pártból való kizárással fenyegette meg Setyerov Szilvákót és híveit. De az ellenzék nem ijedt meg ettől a fenyegetéstől és tovább folytatja az agitációt.

Ennek az az eredménye, hogy a subotici demokratapárt jelöltjei a helyett, hogy más pártok ellen folytatnának választási harcot, egymás ellen hadakoznak a legelkeseredettebben. Ahol a Pribicevics-csoport tart választási ülést, ott nyomban megjelennek a Davidovics-szárny hívei is és megfordítva, ha Davidovics hívei hrdetnek népgyűlést, azt a Pribicevics-csoport igyekszik megzavarni.

Ez a visszás helyzet a legjobban a demokratapárt szombaton megtartott tavankuti gyűlésén nyilvánult meg, amely általános botrányba fult a demokratapárt két szárnyának hadakozása folytán, amiből egy harmadik párt jelöltje látott hasznót.

Szombaton délelőtt tíz órakor ugyanis a Létics Grga vezetése alatt álló ellenzéki csoport akart Tavankuton népgyűlést tartani. Amikor azonban Létics Grga, a subotici két járás jelöltje és a Davidovics-csoport több híve a gyűlés színhelyére, a tempлом mögötti térre megérkezett, már ott találta a Pribicevics-csoport néhány kortese kíséretében Maties Ivó dr.-t, ennek a frakciónak listavezetőjét is.

A gyűlést — amelyen így mindkét demokrata árnnyalat képviselve volt — Kekezincics Lukács, a tavankuti demokratapárt elnöke nyitotta meg, majd Maties Ivó dr. kezdett beszélni a vidovdáni alkotmányról. Alig kezdte azonban meg beszédét, a 4-500 főnyi hallgatóság zajongani és abcugolni kezdett, úgy, hogy nem folytathatta beszédét. Utána Bacsics Blasko bajmoki földműves, a demokratapárt hivatalos járási jelöltje próbált szerencsét, azonban őt sem voltak hajlandók meghallgatni a választók.

Ezután Létics Grga, az ellenzék vezére lépett a pódiumra, azonban

az 6 programbeszédének az elmondását viszont *Matics hívei akadályozták meg.* Az általános zürzavart végre *Dedakin* Lázár, a szocialistapárt jelöltje arra használta fel, hogy ő mondja el programbeszédét, azonban szombaton egy szónoknak se volt Tavankuton szerencsése és őt is hamar elhalgattatták.

Igy a demokraták tavankuti választási népgyűlése meghiusult. Az ellenzéki csoport ezek után mégis kísérletet tesz, hogy vasárnap délelőtt 10 órakor a Lika-mozi udvarán a Hungária külön termében népgyűlést tartson. A gyűlésen dr. *Setyerov* Szlavkó, *Létics* Grga, a subotcai járások jelöltje, *Dimirijevics* Dragumir dr., a topolai járás jelöltje és egy beogradi kiküldött fog beszédet mondani, ha ugyan a *Matics-párt* ki nem vonul és meg nem akadályozza az ellenzéknek ezt a tervét.

CIRKUSZ

Beszélgetés a Fáraóval

Egy angol tudós most nagy hírűt csap azzal, hogy felkereste II. Tutankhamen egyiptomi király sírját. A lapok napok óta egyébről sem irnak. Munkatársunk beszélt a rokonszenves Fáraóval, aki nagyon dühös, amiért megzavarták. Egészen ki van kelve a formájából.

— Hagyjanak aludni — mondotta ásitva — alig szundikáltam még valamit s most jön ez a sok kellemetlen és lármás tanár és kicipel az ágyamból.

— Uraságodnak szerencsése van — dumálta neki munkatársunk — most belekerül majd a világtörténelembe. A dolog úgy áll, hogy nem mindenki éri meg, hogy a halála után háromezer évvel ép-kézláb kijöhessen a sírjából.

— Miket beszél itt össze-vissza maga állat? — ordított a rokonszenves Fáraó dühösen. — Hát honnan tudja, hogy meghaltam. Egy Fáraó halhatatlan. Maguk tudósok és újságírók megint csúnyán tévedtek, mint már olyan sokszor. Ez előtt egy félórával pont ebéd után, lefeküdtem ide eludni és éppen a legjobb dolgokat kezdtem álmodni, mikor maguk idejöttek és felébresztettek.

Munkatársunk elképedve magyarázta:

— De hiszen már háromezer év óta itt tetszik lenni Méltóságodnak! — Háromezer év óta! Háromezer év óta! — dörmögte idegesen II. Tutankhamen. — Lehet, hogy maguknak háromezer év, de nekem egy félóra. Mi közöm a maguk buta órájához, a maguk rossz krumplijukhoz. Most pedig volt szerencsém! Hagyjanak magamra, még kimegy az álom a szememből.

Munkatársunk leforrázva távozni készült. Már az ajtóban volt, már mint a bolt ajtóban, vagyis a sírbolt ajtajában, mikor a Fáraó megszólalt:

— Mondja csak szerkesztő ur — kiáltott munkatársunk után — a feleségemet szintén megzavarták ebéd utáni alvásában?

— Nem — mondotta munkatársunk — öngyűségát sehol sem tudtuk megtalálni. Hasztalan kutattuk át az összes szomszédos sírboltokat, a nagyságos asszonynak nyoma veszett.

— Nézzék csak meg még egyszer jobban a XVIII. Rhamszesz hálószobáját. A királyi főkémmester jelentése szerint az utóbbi időben oda járt randevura. Igaz, hogy ez már a múlt héten történt. Lehet, hogy azóta már máshova jár randevura.

Miután a szóban forgó angol tudós hasztalanul keresi II. Tutankhamen öngyűségát, az értékes információt munkatársunk ez uton közli a tudományos körök számára.

(g. z.)

Héjjas Iván és Friedrich István ellen bünvádi eljárást követel a román kormány

Egy bécsi lap meg nem erősített szenzációja

A bécsi *Morgenzeitung* értesülése szerint a bukaresti kormány a Belmont-pörrel kapcsolatban elhatározta, hogy diplomáciai uton kérni fogja Magyarországtól Héjjas Iván és Friedrich István ellen a bünvádi eljárás megindítását.

A diplomáciai eljárás során a román kormány utalni fog arra, hogy a Belmont-féle merényletpör vádlottjai egybehangzó vallomása szerint Héjjas Iván és Friedrich István résztvettek a merénylet előkészítésében és hogy biztos adatok vannak a román bíróság birtokában arra nézve, hogy ők voltak a merénylet terv tulajdonképpeni értelmi szerzői.

A *Morgenzeitung* úgy értesül, hogy a román kormány a legrövidebb időn belül megteszi erre vonatkozólag a szükséges diplomáciai lépéseket.

A bécsi lap híret más forrásból eredő értesülések nem erősítették meg.

Izmed pasa a lausannei béke elfogadását ajánlja Törökország a lausannei határozatok hivatalos közlését kéri a nagyhatalmaktól

Konstantinápolyi jelentések szerint Izmed pasa az angorai nemzetgyűlés legutóbbi ülésén beszámolt a lausannei konferencia lefolyásáról és eredményeiről. Ajánlotta, hogy a nemzetgyűlés fogadja el a békeszerződést, amely biztosítja Törökország teljes függetlenségét.

Mint a »Times« írja, az angorai kormány rövid időn belül új jegyzéket fog a szövetséges hatalmaknak

átnyújtani. A jegyzékben kéri, hogy a szövetséges hatalmak írásban közöljék a lausannei konferencia határozatait, mert a konferencia félbeszakítása miatt Törökország nem értesülhetett elég világosan a szövetséges hatalmak szándékairól. A jegyzék végül kifejté, hogy Törökország további magatartását a nagyhatalmaknak a választól teszi függővé.

Seypel kancellár nyilatkozik

beogradi tárgyalásairól, a kisebbségek helyzetéről s az állítólagos magyarországi municiószállításokról

A Bácsmegyei Napló munkatársától

Szombaton befejeződtek a Seypel osztrák kancellár és Grünberger külügyminiszter részvételével folytatott jugoszláv-osztrák gazdasági tárgyalások. A tárgyalások befejezése után jegyzőkönyvet irtak alá, amely még a parlament elé kerül ratifikálás végett. A jegyzőkönyvbe foglalt konvenciók a következő kérdésekre vonatkoznak:

1. A szekvesztrumok kölcsönös megszüntetése jugoszláv állampolgárok Ausztriában lévő és osztrák állampolgároknak Jugoszláviában levő vagyonán.

2. Magánosoknak háboru előtti adósságainak kérdése.

3. Boszniai osztrák részvénytársaságok részvényeinek átadása és a bécsi jugoszláv követség palotájának megvásárlása.

4. Osztrák részvénytársaságok nacionalizálása Jugoszláviában. Az osztrák delegáció szombaton este 7 óra 40 perckor utazott el Beogradból.

Seypel nyilatkozata

Délután 5 órakor az osztrák követségen fogadta Seypel kancellár a sajtó néhány képviselőjét, köztük a Bácsmegyei Napló munkatársát is.

A kancellár rendkívül szívélyesen fogadta az újságírókat és először is örömeinek adott kifejezést azért a szívélyes fogadtatásért, amelyben Beogradban része volt.

A tárgyalásokról a következőket jelentette ki Seypel kancellár:

— »Megállapítottuk a tárgyalásokon, hogy a jugoszláv politikusok a külpolitikában ugyanazokat az irányelveket követik, mint mi, vagyis békes politikát minden irányban. Tárgyalunk kereskedelmi szerződés előkészítéséről is, azt a határnapot is megállapítottuk, amikor az érdemi tárgyalások meg fognak kezdődni. Vagyis nemcsak kiviteli kezdvezményekről fog szólni, hanem első sorban tarifális szerződés lesz, amely hosszú időkre bensőséges ke-

reskedelmi összeköttetést létesít a két állam között.

— Más kérdésekről is tárgyalunk, amelyek közelebb fognak hozni bennünket egymáshoz, így a régi Monarchia szerbiai és montenegrói konzulátusi és követségi épületeiről megegyeztünk.

Munkatársunk érdeklődésére a nemzetközi kisebbségek kérdésében a kancellár így válaszolt:

— »Ezt a kérdést úgy jugoszláv, mint osztrák részről felvetették a tárgyalásokon. Jugoszláv részről a karintiai szlovének és a burgenlandi horvátok, osztrák részről a jugoszláviai németek kérdése került szóba. Hosszabb megvitatás után abban állapodtunk meg, hogy a jövőben mindkét kormány a legnagyobb figyelmet fogja erre a kérdésre fordítani, mert az ilyen irányú panaszok nagyon alkalmasak a kölcsönös bizalmatlanság felkeltésére.

— Ami a karintiai szlovénokat és a burgenlandi horvátokat illeti, azok minden kulturális és politikai kérdésben teljes szabadságot fognak élvezni.

Ezután rátért Seypel azokra a vádakra, amelyekkel a jugoszláv sajtó egy része az osztrák kormányt illeti a Frank vezetése alatt álló horvát emigráció üzemelésének eltűrése miatt. Ezek a vádak nem igazoltak, mert tudomása sincs ilyen bécsi komité létezéséről. Különben is az osztrák kormány az ország alkotmánya értelmében semmiféle emigráció ellen, legyen az horvát, magyar vagy bármilyen, sem járhat el, amíg az osztrák törvényekbe nem ütközik a működésük.

— Ami azokat a szemrehányásokat illeti, hogy Ausztria olasz munició szállítványokat engedett át területén Magyarországra, Seypel kijelenté, hogy erről az osztrák kormánynak nincs tudomása, eddig osztrák területen keresztül egyetlen munició szállítvány sem ment át. Egyébként más oldalról meg azt szokták Ausztria szemére vetni,

hogy cseh munició szállítványokat szállít Jugoszláviába.

A nyilatkozat befejezése után Seypel kancellár és Grünberger külügyminiszter még sokáig beszélgettek az újságírókkal.

— Ezután a törgyfia talpfák kiviteli vámjával foglalkoztak. Eddig minden két darab kivitt talpfa után egy talpfa természetben kellett az államnak beszolgáltatni. A talpfa kivitel ennek folytán csaknem teljesen szünetelt. A miniszteri bizottság ezt a rendelkezést olyképp változtatta meg, hogy ezentul minden negyedik talpfa után kel egyet természetben beszolgáltatni.

Megállapította a bizottság továbbá azokat a helységeket, amelyben a jövőben a jóvátétel címén kapott élőállatok eladásra fognak kerülni, hogy elejét vegyék az állatokkal való spekulációnak.

Különös rablókaland

Egy áldetektív és álcSENDŐR kifosztottak egy szerbiai gazdát

Az utóbbi évek rabló történeteiben páratlan vakmerőséggel végrehajtott rablótámadás tartja izgalomban Beogradot, amely valóságos Arzene Lupin költött kalandjaira emlékeztet.

Szeljakovics Szlavkó jámbor szusicei földműves a napokban Beogradba érkezett a királyi gárdában szolgáló sógora meglátogatására. Csütörtökön délelőtt el akart utazni Beogradból és elindult a vasuti állomás felé. Úgyet se vetett rá, hogy nyomon követi egy jólöltözött fiatalember. A Petrograd szálló előtt azonban a fiatalember vállára tette a kezét és szigorú hangon igazolványait kérte. A jámbor Szlavkó ijedten vette elő nagy bugyellárisát és előkötötte szabályszerű írásait, miközben az ifjú tudomására adta, hogy ő detektív.

A »detektív« nem találta rendben az igazolványokat és végleg kétségbe ejtette a szegény falusi atyafit, mondván: »Ösmerünk már téged és régen keresünk azokért a bizonyos lopásokért! Gyerünk a rendőrségre!«

És már vitte is magával Szlavkót a közeli Boszanszka uccába ahol bevezette egy udvari lakásba. Itt egy csendőrmesteri egyenruhában lévő ember fogadta őket. Az őrmesternek néhány kitüntetés is fityegett a mellén.

A gyanútlan Szlavkót itt a detektív ur szabályszerűen jegyzőkönyvileg kihallgatta, — tintát és papirost az őrmester ur hozott, — majd kijelentette, hogy most pedig el kell menniök a topcsideri rendőrbizottságra, mert ott körorzik Szeljakovics Szlavkót lopás végett.

El is indultak szépen a városon keresztül. Utközben a detektív urnak sok dolga akadt, itt is, ott is beszólt egy-egy házba, mindenütt keresett valakit, néhány csendőrt is megszólított, akikkel halk hangon, látszólag bizalmasan

beszélgetett — mint utólag kiderült, csak után érdeklődött, idegennek adva ki magát — úgy hogy a falusi embernek mindig nőit a respektusa az elegáns detektívvel szemben, aki még szürke kamánst is viselt a lábán.

Dél felé a detektív megéhezett, beinvitálta a parasztot egy vendéglőbe, megebédelték, a végén nagylelkűen megengedte Szlavkónak, hogy ő fizesse ki az egész cechet. Este 6 óráig még sok kávéházba, kocsmába betértek, míg végre kiérték a topcsideri erdőbe.

Itt aztán a »detektív ura« revolvért vett elő és a megszeppent Szlavkót teljesen kifosztotta, 2930 dinár készpénzt és értéktárgyait magához vette. De hogy mégse engedje el üres kézzel, jószíviűen 50 dinárt utiköltségre visszaadott neki és megparancsolta, hogy a feyház irányában menjen tovább. Ő maga az erdőben eltűnt.

A kifosztott ember csak most jött rá, hogy milyen rútul becsapta az áldetektív. Megkereste a topcsideri rendőrszobát, ahol feljelentésére azonnal járőrök mentek ki a vakmerő rabló után és a városi kapitányságokat is alarmirozták. A nagy éjjeli hajsza azonban eredménytelen maradt.

Pénteken délelőtt azonban Szlavkó most már egy valódi detektív és egy valódi csendőrőrmester kíséretében bejárva azokat a kocsmákat, ahol előző nap az áldetektívvel megfordultak, egy elhaladó villamoson meglátta kifosztóját.

A fiatal ember is észrevette, hogy nyomában vannak, leugrott a robogó villamosról és vad futásba kezdett. Eire valószínű utcai hajtóvadászat kezdődött, akárcsak a mozilapedőn. A szorongatott rabló egy udvarba menekült, ahol azonban utólérték és lefogták.

Kihallgatása alkalmával kiderült, hogy Milanovics Blagojenak hívják, 3 hét előtt szökött meg a katonaságtól, Krusevából, ahol a 47. gyalogezredben szolgált. Hamis névre szóló igazolványt és egy csomó levelezőlapot találtak nála, amelyet mind ő maga írt saját magának hamis nevére, hogy személyazonosságát valószínűbbé tegye. A pénzt 200 dinár híján, amit az éjjel elmulasztott, megtalálták nála.

Az álormesterről pedig kiderült, hogy elbocsájtott csendőr, aki előre megbeszélte a terv szerint játszott össze Milanovicssal. Mindkettőjüket letartóztatták, Szlavkó pedig sok tapasztalattal gazdagabban tért haza a bűnös nagyvárosból falujába.

A egyiptomi király utolsó sirkamarájában

„Kimeri a Nagy Urat álmlában zavarni“

Tutankhamen egyiptomi király sirkamarájának azt a részét, amelyben a király holtteste a szarkofágon nyugszik, tudvalevően kinyitották. Erről az aktuális Weigall Artur kiadváló egyiptológus a következőképpen számol be:

A legnagyobb titokban fogtak hozzá a munkához. Senki sem tudott róla, hogy azon a falon, amely mögött Tutankhamen király több mint három ezer év óta nyugszik, ma fog az első csákányütés koppanni. A nap ragyogóan sütött, a turisták szállókban nyugodtak. Dél elmult, amikor Lacau és Gardiner archeológusok leszállottak a sötét, mély üregbe. Ők és a munkások Alibaba negyven rablójára emlékeztettek, akik hajdan titokzatosan a barlangba hatoltak.

Egy óra 50 perckor belevágódott az első csákány a falba. Gyorsan követte a többi. Csakhamar akkora lyuk támadt, amelyen keresztül bele lehetett pillantani abba a szobába, amelyben minden valószínűség szerint Tutankhamen aludta örök álmlát. A szoba padlója tele volt hintve apró csecsebecsékekkel. Butorokat is láttam. Ott volt a híres Osiris-doboz is. Az egyiptomi királyok erősen hitték abban, hogy Osiris-istenből származnak s Osiris tulajdonképpen szintén fáraó volt valaha. De amint

ő halhatatlan volt, az utódjai szintén örökölték ezt a tulajdonságát. Hogy ezt bizonyossá tegyék, a sirkamara falait teleírták olyan szövegekkel, amelyek azt bizonyítják, hogy Osiris és az elhunyt fáraó voltaképpen egy és ugyanaz. A szarkofágon és magán a koporsón szintén vannak ilyen feliratok. Még a mumia lábához helyezett papiroson lévő feljegyzések is ezt ismételtetik: »Osiristől való vagyok, örökké élni fogok.«

Még erősebb nyomatékot adtak ennek a hitnek azzal, hogy a sirkamarában az úgynevezett »csirázó Osiris«-t helyezték el. Ez körülbelül öt láb hosszú és széles doboz volt. A doboz egyes részei úgy voltak összeállítva, hogy Osiris istent ábrázolták, az egyik kezében a kormánypálcával, a másikban a korbáccsal. Ezt a lapos dobozt földdel töltötték meg és a földbe árpát vetettek. Az árpa kicsirázott s ennek a csirázó árpának kellett a király halhatatlanságát jelképezni.

Hirtelen különös érzés fogott el. Ugy tetszett, mintha látnám a fáraót, aki a csákányütések zajára felemeli fejét és maga körül nézve, méltóságosan így szól:

— Ki meri a Nagy Urat álmlában zavarni?

Az egyiptomi hit szerint ugyanis, a halál-álom csak három ezer esztendőig tart. Ekkor felébred a halott és Anubis elviszi a lelket Osiris elé, hogy ítélkezék róla. Tutankhamen három ezer

esztendeje körülbelül most telt le és így Anubis éppen idejében jön. Tisztán vélttem látni a szigorú szemeket, az összevont szemöldököt, a parancsoló állat. Szerettem volna megnyugtanni és arra biztatni, hogy ne haborodjék fel, az Isten tovább uralkodik égen és földön...

A víziók tovasuhantak, megkezdődött a tudományos munka.

— Semmihez hozzá nem nyulni! — adta ki halkán a szigorú parancsot Gardier archeológus.

A finom fényképezőeszközök előkerültek, hogy megörökítsék azt a képet, amely szemünk elé tárultak és amelyet három ezer esztendővel ezelőtt elrendeztek. A kamarát minden oldalról lefényképezték. Egyetlen zugolya nem maradt megörökítetlen. Majd annak megállapítása következett, mily károkat okoztak a rablók. Tutankhamen halála után tudvalevően kétszáz esztendővel rablók hatoltak be a legbelső sirkamrába is és minden valószínűség szerint az értékebb holmikot magukkal vitték. Ez hosszadalmas munka, az egyik negyed-óra mulik a másik után. Kezdünk fáradtak lenni. Az archeológusok tanácskoznak néhány pillanatig a azután egyikük így szól:

— Mára elég volt, a koporsót csak holnapután nyitjuk ki...

Tutankhamen tehát még néhány óráig fog nyugodni azon a helyen, ahova több ezredév előtt letették. Néhány óra! Mi az neki, aki annyi órán keresztül fekszik a hátán mozdulatlanul?

HIREK

SZELLŐZTETÉS

Lichtenberg, a jeles fizikus és bölcész és nem kevésbé kitűnő szatirikus írta a tizennyolcadik század végén, hogy (nem citálhatom szó szerint, mert nem könyvből, hanem emlékezeimből idézek) a nemzetekre olykor egy kis szellőztetés ráér, mert az emberek tulajdonképpen nem egyebek mint régi ruhák, amelyek az álmlában — egy-egy nagy ruhásszekrényben — lógnak. Az uralkodók, ezeknek a szekrényeknek a tulajdonosai, a ruhákat időnként kiporolják és kikélik, de ez a főntartásukra nem elegendő, szellőztetni is kell őket. A császár például jól tenné, ha az ő magyar birkáit néha Brandenburg homokjára hajtáná, a porosz király pedig az övét a magyar alföldön legeltetné. S ezzel — teszi hozzá az idézett író — a világ sokat nyerne.

Ó, az ő próféta lelke! (Már tudniillik a Lichtenbergé.) Az utóbbi évtizedben olyan ember-szellőztetés történt, amióta a történelem nem emlékszik s a bölcselet nem tud kauciót. A szellőztetés e higiénikus (!) műveletében nemesak két uralkodó vett részt, de két tucatnál is több. A potentátok birkái mindenfelé legeltek, csak otthon nem, s olyan légváltozáson mentek keresztül, amiről a nagy népvándorlás óta nem érzett se ember, se ruha, se — birká. Az összes ruhásszekrényeket kinyitották s a tartalmukat a legkülönbözőbb világutazók felé irányították olyan szellőztetésre, amely L. szerint üdvös lett volna a ruhákat képviselő polgároknak, a legelő birkákra.

Am a jóslatnak csak az első fele ment teljesedésbe, — az, amely a szellőztetésre vonatkozott. A második, amelytől a derék filozófus üdvös eredményt várt, nem következett be. A világ nem nyert semmit azzal, hogy a birkák, amelyeket a szomszédos országok területére hajtottak, nem otthon legeltek, hanem idegen földek ismeretlen lüvét ettek. Sőt igen sokat vesztett. S azt hiszem, azóta, hogy ez a nagy szellőztetés, amely még mindig tart, megkezdődött, s főleg, amióta az higiénikus szempontból oly rossz szul vált be, egyre jobban szilárdul

meg az a meggyőződés az államlőkben és a személyük körüli bölcsekben (a felelős művésztettekben és egyéb teletölten államiértiakkban), hogy legjobb a birkákat otthon legeltetni, s hogy a régi ruhákat nemesak azonnál lehet szellőztetni, a hogy azt 1914 nyaratól kezdve esztendőnkön keresztül tették, s hogy a francia birkák egészségére is üdvösebb a honi legelő, mint a ruhrvidéki.

Bdkr.

— **Benes Varsóba utazik.** Prágából jelentik, hogy Benes külügyminiszter rövid időn belül Varsóba utazik, hogy a két kormány közt fölmerült vitás kérdésekben megegyezést létesítsen.

— **Az állami egyedáruság új igazgatója.** Beogradból jelentik: Az állami egyedáruságok igazgatóságának elnökévé Bejloni Ignác nagyiparost, alelnökévé Petrovics Pera államtanácsost választották meg.

— **Új rendőri kapitány-helyettes** Suboticán. A subotikai rendőrségen már hetek óta tartó válság végre megoldást nyert és ez a megoldás közmegegyezést fog kelteni Suboticán nemzetiségi különbség nélkül. Azt már megirtuk, hogy Palmar Kálmán főkapitányhelyettes a belügyminisztérium saját kérelmére át helyezte Starakanizsára és ugyanakkor Suboticára újra rendőrkapitánnyá nevezték ki Tikviczky Istvánt, aki csak nemrég mondott le a subotikai rendőrségen viselt állásáról. Most Pletikoszits András dr. főispán javaslatára a kormány Tikviczky Istvánt nevezte ki Subotica főkapitányhelyettesévé és az új rendőri kapitányhelyettes már el is foglalta állását. Tikviczky István régi és képzett tagja a subotikai rendőrségnek és hivatalos működésével, pártatlanságával a legosztatlanabb közmegegyezést érdemelte ki.

— **A szocialisták választási agitációja.** Novisadról jelentik: A szocialista párt vasárnap Staribecsejen, Torján, Srebórában és Novivrbáson tart gyűléseket. Staribecsejen a gyűlés szónokai: Szekulics Milán dr. és Divac Nedeljko lesznek.

— **Házasság.** Lukács Lajosné, néhai Lukács Lajos az »Atlas« asbest, cement, palagár r. t. vezérigazgató özvegyének leánya és Horváth Lajos, a Nograd vármegyei Ipari r. t. igazgatója a mai napon Budapesten házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett).

— **Bérmozgalom a szabóiparban.** A napokban a subotikai szabóipar munkásai bérmozgalmat indítottak, amely eredményre is vezetett. A subotikai szabócégek közül a következők: Kramer Antal és Társa, Sonnenberg Salamon, Lichtig Jenő, Korom Sándor, Székely Andor, Maunheim Márk, Kun Jakab, Nánay Mihály, Vidics és Abramics, Gstalter Mátyás és a Kenedics és Osztrigonatz cégek a munkabért február 19-től 25 százalékkal fölemelték.

— **Meghalt Kolozsvár utolsó magyar polgármestere.** Kolozsvárról, jelentik, hogy Haller Gusztáv dr., Kolozsvár város utolsó magyar polgármestere kedden délután ötvenéves korában hirtelen meghalt. Hiliti Haller Gusztáv dr. 1873-ban született Kolozsváron. 1913-ban választották meg Kolozsvár polgármesterévé, függetlenségi programmal, Fekete Nagy Bélával, a munkapárt jelöltjével szemben. 1918. december 22. ő fogadta az impériumot átvevő román hadsereget. A város átadása után ott kellett hagynia a polgármesteri széket, azonban továbbra is vezető tagja maradt a Magyar Szövetségnek és a romániai Magyar Pártnak, melynek alelnöke volt. A halál a Kaszinóban sakkjáték közben érte.

— **Szabadiábra helyezték Zundánovics Vladimirt.** Novisadról jelentik: A Sztojkov-pör elíteltjei közül eddig csak Zundánovics Vladimír vármegyei irodagazgató fizette le az óvadékot és csak őt helyezték szabadiábra. Sztojkov a kívánt 500.000 dinár óvadékot nem tudja megfizetni. Mint hírlík, Sztojkov barátai gyűjtés útján kísérik meg, hogy az összeget számára megszerezzék.

— **Megzavart radikális gyűlés.** Novisadról jelentik: A radikális párt a hódási járáshoz tartozó Karavukovon gyűlést hívott egybe, amelyen résztvett Willmann Ede dr., a radikális párt hódási jelöltje és Laloševics János dr. sombori ügyvéd. Amikor Willmann megkezdte beszédét, a nagyrészt németnyelvű hallgatóság olyan viharos lármát rogtönzött, hogy a beszédét nem tudta folytatni. A gyűlést emiatt félbeszakították.

— **Pribicevics pesszimista.** Novisadról jelentik: A »Vidovdán« munkatársa beszélgetést folytatott Pribicevics Szvetozárral, aki kijelentette, hogy a márciusi választásokon az államellenes és revizionista elemek lényegesen megerősödvé kerülnek be a parlamentbe, amely minden tekintetben munkaképtelen lesz.

— **Befejeződtek az osztrák hitel tárgyalások.** Bécsből jelentik: Az Ausztria részére nyújtandó hitel folyósítására vonatkozó tárgyalásokat befejezték. Hétfőn Angliában megkezdik a három és félmillió fontos hitel aláírását. Kienböck pénzügyminiszter Londonból vasárnap érkezik vissza Bécsbe. Megkezdődtek a tárgyalások Ausztriának a nemzetközi hitelakcióba való bevonására. A holland kormány kijelentette, hogy a 3 és félmillió fontos kölcsönből hatmillió holland forint erejéig részesedést vállal.

— **Kikötik a kanizsai hidat.** Kanizsáról jelentik: A kanizsai hidat, amelyet a tél idejére szétszedtek, rövidesen újból kikötik, miáltal a forgalom nehézségei megszűnnek. A kanizsai gazdasági hivatal szerint a hidon március elsején megindulhat a forgalom.

— **Megszüntetett iskola.** E cimen irt híreinkre a Subotica-kerületi tanfelügyelőség közli, hogy a Starakanizsai polgári iskolát a felsőbb hatóságok nem szüntették meg. A III. és IV. osztályokban úgy a fiú — mint a leányiskolában nem volt elegendő tanuló s így összevonták ezeket az osztályokat, míg az I. és II. osztályok megmaradtak.

NYILTTÉR.

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy a sombori Officirski Dom étkezdéjének vezetőségét átvettük. Elsőrendű ételekkel és italokkal, pontos kiszolgálással a legkényesebb igényeket is kielégítjük. Elfogadunk abonenseket, állami tisztviselőket kedvezménytel. Utazók az étlepi árukból 20% kedvezményt kapnak.

Az étteremben febr. 10-től naponként Sárközi Emil zenekara ad koncertet.

Bizunk a n. é. közönség szives támogatásában,

1921 Vjekoslav Sajgó és Bena Serko.

Házasság

céljából ismeretséget kötne intelligens uriember (kivándorló) egy keresztény, jobb módu 20—25 éves, intelligens német leánnyal, kivel esetleg Amerikába kivándorolna. Fényképet kérek, melyet visszaküldöm „BIZTOS JÖVŐ” jelige alatt a kiadóhivatal továbbít. 1322

Értesitem a t. közönséget, hogy VIII. Paje Dobanovačka ul. 7. sz. alatt

fehérnemű varrodát

nyitottam. Előrajzolást, himzést, azzurozást elvállalok.

Tanuló leányok felvételtnek.

Szives pártfogást kér
Vasné Sonenfeld Rózsai
fehérvarrónő.

1271

Hirdetmény.

Alulírott ezennel közhírré teszem, hogy f. évi február hó 28-án d. u. 3 óraker ügyvédi irodámban nyilvános árverésen különböző szövetek elérvereztetnek.

Kelt Suboticán, 1923 évi február hó 23 án.

1373

Dr. Klein Mátyás.

Árlejtési hirdetmény.

Subotica város árlejtést hirdet egy I km. hosszú keskenyvágányu sín és egynéhány vagonet beszerzésére.

Ajánlatok új avagy használt anyagra 1923. március 2-ig nyújtandók be a városi mérnöki hivatalnál.

1338

Városi mérnöki hivatal.

FÜZŐK

legújabb szabásu halcsontos, — ha csont nélküli gumival és bebujósfűzők, melltartó gyomorszorító

Haskötők

orvosok által legjobban elismert és ajánlott szabás szerint készítik. Vidékre slusz és csipő méret befűdése után

VIRÁG LEONTIN

Kralj Alexander ul. 11. Nemzettel szemben

A jó üzletmenet

mindig az áru minőségétől függ. Azért tartson üzletében elsőrendű italokat. Kérjen ajánlatot tea-rum, törköly, szilvórium, boroviczka, barackpálinka gyártmányaimról. Egy kis (25 literes) rendelés elegendő, hogy nálam állandó vevő legyen.

KOHN IGNÁCZ

bor- és szeszáru nagykereskedése, cognac, törköly és szilvóriumfűződe, Veliki-Becskerek.

APRÓHIRDETÉSEK.

Koresek megvételre egy 8-as számú kötőgépet. Bővebbet Baló Antal dohánnyütősdéjében. Bezdán, Bačka. 1390

Szőlőkaró, nagyobb mennyiség, prompt szállításra, kedvező árban azonnal eladó. Cim a kiadóban, 1371

Üzemnagyobbítás miatt jutányos áron eladó két darab 40 HP motor, az egyik szívógáz, a másik Diesel nyersolaj; Radiál, sziták, 36 colos köjázat. Érdeklődni lehet Kelemen malom. Ada. 1225

Szívógázmotor, 30—35 HP traktor. Máv. cséplővel, új szijazattal, teljes felszereléssel más vállalkozás miatt eladó 175,000 dinárért. Ivics Péter, Bács-Petrovoseo. 1239

Nyolcas Máv. magánjáró cséplőgarnitúra, hozzávaló felszereléssel eladó. Mélykúti György, St.-Kanjiza. 1250

Lános magánjáró, 8 HP erős Marshalkazán eladó 120,000 koronáért. Teleki István, Srbovrán. 1299

KÜLÖNFÉLE

Elveszett arcképes igazolványom. Kérem a megtalálót a kiadóban leadni. Sido Sidič. 1289

Keresek, lehetőleg a belvárosban, kétszobás butorozott, fürdőszoba használatlalt, lakást azonnalra, lelépést fizetek. Címeket kérünk a kiadóba leadni „Jó lakás” jeligére. 1337

Elveszett Moskovics Emil névre szóló menckült igazolvány, a megtaláló adja le Timár fényképésznél. 1301

Jókarban lévő gőzmalom hasznosbérbe kiadó. Bővebbet Baló dohánnyütősdé, Bezdán, Bačka. 1345

LAKÁST egy vagy kétszobást, butorral vagy anélkül keres a Fötér közelében gyermektelen házaspár. — Cim a kiadóban.

Géptulajdonosok figyelmébe! Szétfagyott, repedt motorhengert és horpadt vagy repedt tüzszekekrényt garancia mellett egyenesít vagy hegeszt Üveges Antal, B.-Topola. 1216

Ha bársonysima, üde arc-bőrt akar, használjon Liliom-crémet, szappant és pudert. — Kapható Illés gyógytárban, főpostával szemben. 59

Ajánlom a közeli fürdőidényre Balatonlelle fürdön (Somogy m.) levő villámot, mely áll három szoba és csukott verandából, hol 3—4 család kényelmesen elhelyezkedhetik teljes butorral. A Balaton déli részén öt percnyire a Balatontól, úgy hogy fürdődresszbe lehet fürdeni menni. Árnyas és pormentes. — Kelecsényi-Ruszka Adél, Balatonlelle, Adél-lak. 907

Tölgy szőlőkaró, tölgy stafil, tölgy fosztni megrendelhető minden méretben, csak nagyban, olesón. Brummer Antal Subotica. 1019

Raktárhelyiség, uccai, közvetlen a beltéren, azonnal kiadó. Cim a kiadóban. 1399

Ütlevelek megszerzése iránti kéretyek megírását elvállalja Malusev-iroda.

Piacérhez közel 580 □ m. területű, kövezett utcára szolgáló telek, fa- és mésztelepek, vagy ipartelepnek rendkívül alkalmas, Stari-Bebejen bérbeadó. Cim a kiadóban. 1339

Elveszett Vencó János névre szóló fényképes igazolvány. Megtaláló adja le a kiadóban. 1315

Asztalos mesterek és gyárosok figyelmébe!

Ajánlok sombori raktáramról minden mennyiségű külföldi nemes furnirt: Cifrom, virágkőris, madár jávor-szemcsés (Fogelaugenahorn) amerikai dió olasz-jávör, tükör mahagoni, cuba mahagoni, Sapálli mahagoni, palisander, ugyszinte az ezekhez szükséges 3m/m vastag blindfornirt is. Szállítandó azonnal a megrendelés napján, ajánlattal szolgál

SPITZER HERMAN, FAKERESKEDŐ
tengerentúli furnirok és összes butorgyárt. szükséges ke lékek nagyban eladása **SOMBOR**, Karagorgye ulica broj 8. Vaspályával szemben. Telefon 229 és 228. 1230

BERSON
GUMMISAROK és GUMMITALP
okosabb és tartósabb mint bőr! Legjobban év nedvesség és hideg ellen!

„ALAT”
mezei vasutak gépgyára
Zagreb
Gajeva ulica 59. — Telefon 7—11.

Szállit legjutányosabban
téglagyarak
részére: sineket, váltókat, fordító korongokat, kerékpárokat, billenőkocsikat, téglakocsikat, stb. stb.

SALAMA

prve vrsti
nova roba
posve zrela

dobiva se svuda

I. hrv. tvornica salame, sušena mesa i masti

M. Gavrilović
sinovi d. d.
Petrinja.

ZSOLDOS
TANINTÉZET BUDAPEST,
VII., Dohány-utca 84. — Telefon József 124-47. sz.
a legjobban készít elő magánvizsgákra.

Fagykenőcs
fagyást pár nap alatt tökéletesen meggyógyít.
Kapható:
LACKNER DROGERIÁBAN
Kralj Aleksandra ulica, Hotel Nacionaltal szemben.

febr. 22-től
febr. 25-ig
csütörtöktől-
vasárnapig

Közö

A kis hazátlanok

V. részben.

II. rész:

LILJOM A VIHARBAN 6 fölvonásban.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Allástkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezősködésekhez válaszbélyeg melléklendő.

Mérlegképes könyvelő és német levelező kerestetik. Ajánlatok a fizetési igények megjelölésével a »Celluloidgyárak központ, jához« Subotica, Pašičeva-utca 8 intézendők. 1258

Kereskedelmi érettségivel bíró fiatalember állást keres szerény feltételek mellett. Cim: Eisler László, Bočar. 1280

Intelligens, ügyes házvezetőnő, lehetőleg zsidó vallású, alkalmazást találhat. Fényképes ajánlatok Singer Mór, Velika-Kikinda. 1235

Szakmabéli, a Bánátságban jól bevezetett utazót keresünk azonnali belépésre. Ajánlatokat az igények megjelölésével Singer Mór és Pia bor- és pálinkakereskedő, Velika-Kikinda intézendők. 1234

Főiskolai hallgató német, francia, olasz nyelvben jártas, kereskedelmi ismeretekkel, állást keres bankba, nagyobb ipari vagy kereskedelmi vállalatba. Gyakornoknak is elmenne. Leveleket »Török« jellegre a kiadóba kér. 900

Szülő, és pinceszérelő, 24 éves, nagy gyakorlattal rendelkezik, nős, családostól, iskolavégzett, állást keres 1923 április elsejére vagy bármikor belépésre, Európai és oltványoszlók, valamint borkezelésben járatos. Szíves megkeresést kér Szarvas Ferenc Novi-Bečej.

Suche zu meinem 16 jährige Tochter ein intelligentes Fräulein mit deutschen und französischen Sprachkenntnissen. Offerte an Lerer-nyomda, St. Kanjiza. 1395

VÉTEL-ELADÁS

Aranyat 60-120 K-ig veszek. Ékszerekért a legtöbbet fizetek. Ékszerekre kölcsönt közvetíték. Pátkai, a Lombard-zálogház volt becsüese. Ivan Antonović ulica br. 4., Hartmann-palota, ovtl Novák-ház, a vasút mellett. 9192

ZÁLOGINTÉZET

Ékszerekre kölcsönt ad. Adás-vétel. Raglánoknak gyapjuszövet olcsón eladó. L. Bogovičeva (Kinizsi) ulica 12.

Lifka

febr. 22-től
febr. 25-ig
csütörtöktől-
vasárnapig

A kétszívű ember

dráma 7 fölvonásban.

Főszereplő: KARL ANEN

Szép ebédlő-, háló- és szalonberendezések. Tükkör, magas plüss-dívány, spanyolfal, új női szőrmekabát, komplett fényképező-felszerelés. Előszobafal tükkörrel alig használt sütyésző varrógép, képek, falóra, lámpák, karnisok, kis könyvszekrény stb. eladók. — Lakások és butoizott szobák állandó közvetítése. Langné, Agina-11. 1400

Hetvenöt lánca föld tanyával Subotica közelében, megfelelő épületekkel, kedvező feltételek mellett, eladó. Merkur-iroda, Subotica, Karadžičeva-ut. 10. 1352

Perzsa kabát, kiváló minőség, nagy méret, eladó. Usporedna 4. 1354

Szépén füttyülő kanári madár eladó. Marković fodrász, Rudić-ut. 1374

Földszintes modern lakóház 4-5 szobával megvételre sürgősen kerestetik. Merkur-iroda Subotica, Karadžičeva ul. 10. 1353

Eladó egy Hofherr-féle cséplőgarnitúra Barsi Péterné, Senta, Tópart-utca 26. 1313

Eladó 4 HP benzínmotor kocsira szerelve, kőfürtéssel és hozzávaló négy-luku Hofherr új morzsoló. Rakk József, Bačka-Topola. 1305

Eladó egy garnitúra motoros, 20 HP szívógáz-tractor, eredeti (magánjártó), 54 colos, Hofherr-cséplő teljes felszereléssel. Cim: Bencsik Lajos, Bačka-Topola 1590 hsz.

Eladó egy garnitúra 10 HP Hofherr gyári láncaos magánjártó hozzávaló 60 colos cséplővel, elevátorral, 1919. évbéli gyártmány. — 35 HP Máv. Astra szívógáz gyári magánjártó motor, hozzá egy új 54 colos Magyar Gazdasági cséplővel. Azon kívül magánjártóhoz talpiemezek különböző mértékben, gázcsavarmetszők 3 colig, minden méretheben új spirál, furók 35 milliméterig. Egy darab magánjártó, 7 HP, benzínmotor szallagfűrés és baltával. Subotica, Balázs Balázs, Palicsi put. 1348

HULLADÉKÉRT PÉNZT. Legmagasabb napi árban veszünk vörös, sárgarépa, ólomot, horgonyt, öntött vas-hulladékot. Megvanszky és Társa vaskereskedők Subotica (a városház átelében). Telefon 360. 6028

Azonnal szállítható 30 HP eredeti szívógázmotor magánjártó, hat éves, 60 colos, fiatal Hofherr-cséplővel teljes felszereléssel, esetleg külön a motor és külön a cséplő; 6 HP láncaos magánjártó, 42 colos Hofherr gyűrűs cséplővel, teljes felszereléssel, csak egyben, jutányos áron. Biliczky Károlynál Senta, vasút közelében. 1114

Brillánsért, aranyért. ezüstért mindenkinél magasabb árat fizet Blaha és Nyilas ékszerészek edény-piac. 1083

Ócska és hulladékfémeket, vörös és sárgarépa, ólomot horgonyt és alumíniumot legmagasabb áron veszünk. Goldner Testvérek Jégsekrengyár Subotica, Jugovičeva-utca 20. Telefon 134. 6490

Féláron eladók elsőrendű perzsa szőnyegeket elutazás miatt. Usporedna 4. 952

Megvételre kerestetik egy hálószoba-, ebédlő- és konyhaberendezés. Közlebbit dr. Fischer Jákó ügyvédi irodájában, Aleksandrova 4. 1369

Hízáronál, kévérszónál Dr. Hofbauer-féle törv. védett soványító lapdacok teljesen ártalmatlanok és étrendi változtatás nélkül is biztosan hatnak. Nem mirigy, nem használat. Kimerítő leírás orvosi bizonyítványokkal ingyen. ELŐS gyógyszerár SUBOTICA

FOGLALKOZÁS

Azonnali belépésre keressünk egy megbízható, megbízható, ki már hasonló minőségben működött. Allamnyelvet bírók előnyben. Ajánlatokat kér: Trgovacko Prometno D. D. za Vo vodnju Subotica. 1217

Amerikába kivándorolni óhajtok részére mindenben ad felvilágosítást Malusev-iroda Subotica.

Egy műszaki üzletben jártas fiatalembert, ki utazásra is alkalmas, mielőbbi Lederer-nyomda, Stari-Kanjiza. 1395

Szerény igényekkel grófi uradalomban szerzett gyakorlattal, ispani, kulcsári, vagy hasonló alkalmazást keres április 1-ére. Kovács János Stara-Kanjiza, Krahevića Djordja ul. 18. 1297

Intelligens német kisasszony 1-2 bizonyítványokkal 1-2 bizonyítvány mellett vagy magános urnához ajánlkozik. — Ajánlatok »Azonnali« címen a kiadóba. 1597

Könyvelőt vagy könyvelőnőt keresünk a kettős könyvelésben jártasat. Stara-moravicai Sajtgyár Spitzer és Lipostvák. 1391

Fűszer- és vaskereskedő-segéd állást keres. Cim a kiadóban. 1316

Vezető állásban levő tisztviselő, ki a német és a szerb-horvát nyelvben szóban és írásban tökéletes, a magyar nyelvben meglehetősen jártassággal bír, írónai és könyvelői gyakorlata Jugoszláviában 8, Wienben 17 év, állását óhajta változtatni, esetleg vidékre (gyárkolonia) is elmegy. 1363

Rövidáru engros-szakmában tökéletesen perfekt, Bánát, Bácskában jól bevezetett, csakis komoly, megbízható utazókat keresek. Cim a kiadóban.

Kertész, önálló munkás, azonnal beléphet. Balog Lina virágüzletébe Subotican. 1311

Karmestert keres fűvőzenekar. Ajánlatok Kics János vendéglős, Srbrán, Bačka címzendők. 1314

Szobalánynak vagy kisebb családnak mindenesnek elmennek. Cim »Kultura«, Sombor. 1329

Szerb, német, angol és francia nyelvek tanítását vállalom, esetleg társalgási órákat adok. 1338

Egy kiutófiút és egy női szabó segédet fölveszek. Ugyancsak keresek fölvetőre jó házból való tanulóleányokat és fiút tanoncna. Facsarné, Cara Dušana-utca 4. 1359

Azonnali belépésre keressünk egy jó tüziembert hirtőmunkára. Megfelelő lakás rendelkezésre áll. Ajánlatokat kér Sremska Tvrnica Kola, Vukovar címre. 1344

Minden asszony, minden férfi ezt a márkát dicséri

Deput:

Prva Jugoslov. Kemiona Fabrika Novisad.

Paprikamagvak

és minden más főzelék virág és takarmány magvak legjobban beszerezhetők

Balog Lina

cégnél Subotica

Bárány-szálloda mellett Kérje 1923. évi képes árjegyzétemet.

Fiatal üveges-segéd vidéken állást keres, esetleg teljes ellátással. Cimeket »Munka« jellegre a kiadóba kér.

Jobb házból való fiú kifutónak fizetéssel felvétetik. Cim a kiadóban. 1364

Több évi gyakorlattal bíró rövid- és divatáru kereskedő-segéd állást keres. Cim a kiadóban. 1365

Borbély-segéd felvétetik Weinert József, Zrinjski trg 1. 1366

Egy feltétlen tisztességes bejáróné kerestetik. Cim a kiadóban. 1339

Méhész, konyhakertész állást keres. Cim »A méh« jellegre a kiadóban. 1342

Fűszerszakmában jól bevezetett utazót és ügyes detailistát felvesz Sugar Manó cég. Subotica. 1341

HOVÁ SIET

???

HUSPIACRA A

SÁGI-féle

fűszer és csememe üzletébe ahol a legjobban lehet vásárolni.

MIRKO STEINER i SINOV

fanagykereskedők

NOVISAD, Zeljeznička ulica 19.

Ajánlatok: Erdélyi fichtát, faragott épületfát, zárleceket, léceket, gőzölt bükkfát, zsindelet

TÜZIFÁT

vagontételekben mérsékelt napiáron. Telefon 360

Darabárukat

külföldről és külföldre HETENKÉNTI GYÜJTŐKOCSIKBAN a legrövidebb idő alatt SZÁLLIT és ELVÁMOL, KÜLFÖLDI KÖLTÖZKÖDÉSEK vámkezelésénél interoeniál

„VOJVODINA“ Nemzetközi Szállítmányozási Társaság Szubotica, Wilsonova ulica 10. — Telefon 619 szám.

Memel

Mig a Ruhr-vidék megszállása körül elkecsereedett, néma küzdelem folyik Németország és Franciaország között, a volt német birodalom északi részén szintén olyan események történnak, amelyek súlyos veszedelemet jelentenek Északkelet-békeje számára.

Kétségtelen, hogy a francia megszállás robbantotta ki a Memel-problémának a versaillesi békeszerződés óta folyton vajdó kérdését és a litván kormány felhasználta az alkalmat, hogy akkor, amikor Franciaország saját ügyeivel van elfoglalva, birtokába vegye az Északi tenger egyik legforgalmasabb kikötőjét, mely Németországtól történt elszakítása óta gazdátlanul, mint a Népszövetség által ideiglenesen megszállt terület szerepelt.

Amikor a versaillesi szerződés Németországot északon is megcsönkítette, a Visztula mentén tudvalevőleg az Északi tengerig semleges területet létesítettek és Danzig kikötővárost szabad államná nyilvánították, abban a reményben, hogy ez az önmagában életképtelen terület az idők folyamán kényszerűségből Lengyelországhoz fog csatlakozni. Ugyanekkor pedig a volt Német Birodalom északi részén levő Memel-területet is elszakították Németországtól, — anélkül, hogy tudták volna, mit kezdenek vele a nagyhatalmak. Az volt a fő cél, hogy Németországot északon is meggyengítsék. Mig Danzig államot a versaillesi szerződés a Népszövetség felügyelete és fenntartása alá helyezte és külön kormányzót állított az élére, Memel gyámjává a békeszerződés a nagykövetek tanácsát jelölte ki, amely viszont ideiglenesen Franciaországot bízta meg Memel kormányzásával és katonai védelmével mindaddig, míg a végső döntés megtörténik.

A Memel-kérdés végleges megoldására három terv merült fel: 1. szabad állam létesítése Danzig mintájára, 2. a Lengyelországhoz való csatolás, 3. a Litvániába való bekebelezés. A két utóbbi terv ellen azonban Memel lakossága erőlye-

sen tiltakozott és népszavazás, melyet az iskolai oktatás nyelvének kérdésében rendeltek el, a német elemeknek 90 százalékos többséget igazolta, úgy, hogy csakis a szabad állam tervezete látszott az egyedüli helyes és kielégítő megoldásnak. Ezt a nagyköveti konferencia is tudomásul vette, ami azonban nem gátolta a két szomszédállamot, Lengyelországot és Litvániát abban, hogy a Memelért való versengést tovább folytassák. Nem véletlen, hogy ugyanakkor, amikor a francia csapatok a Ruhr-vidékre benyomultak, teljesen egyidőben, január 11-ikén litván szabadsereg hatoltak be a memeli területre. A francia védősereg azonnal visszavonult a támadások elől, a litván kormány pedig azzal válaszolt a memeli lakosság és a szövetséges hatalmak tiltakozására, hogy a megszállás felelőtlen csapatok műve és a hivatalos Litvánia távol áll a puccstól. Mihelyt azonban Kownóban látták, hogy a kísérlet sikerült és nem komoly a nagyhatalmak tiltakozása, a litván kormány hivatalosan is proklamálta Memel annexióját és a nagykövetek tanácsa február 12-ikén Lengyelországot tiltakozásával szemben is elismerte Litvánia jogait Memel fölött.

A vitás kérdés most már csak Lengyelországban találkozik ellenállással és a semleges zónában fegyveres konfliktusok követik egymást a lengyel és litván csapatok között és a háborúra egvelőre csak azért nem került sor, mert Lengyelország attól tart, hogy ebben az esetben Szovjetországot is szemben találja magával.

Az északi probléma Memelnek Litvániához való csatolásával még korántsem nyert megoldást, mert Oroszország szintén jogot formál ahhoz, hogy beleszóljon a közvetlen szomszédságában történő eseményekbe. A legutóbb Csicserin jegyzékét intézett a szövetséges hatalmakhoz, melyben tiltakozik az ellen, hogy a balti területek fölött a nyugati hatalmak Oroszország hozzájárulása nélkül döntsének. A nagyhatalmak még nem válaszoltak a jegyzékre, csupán Lengyelországot figyelmeztették arra, hogy igye-

kezzék a kihívást Litvániával szemben elkerülni, nehogy ez okot szolgáltatson az oroszok beavatkozására. A lengyel csapatokat azóta állítólag visszavonták a litván határról. — minde mellett egyre válságosabbá válik a helyzet az északi részekben. A kulisszák mögött a

szovjet dolgozik és nincs kizárva, hogy az egyre feszültebbé váló európai helyzet nem a Ruhr-megszállástól, hanem a kisebb jelentőségűnek tartott lengyel-litván-orosz konfliktusból fog újabb, beláthatatlan következményű háborúban ki-robbanni.

Szentai képek

Hogyan alakult meg a szentai önkéntes tűzoltótestület?

A múlttal nagyon jó barátságban vagyok. Eddig még nem volt semmi nézeteltérés közöttünk, a múlt hőseinek szellemei még nem zavarták meg éjszakai álmaimat. Mindig megbecsültem, jobban, mint az élők világát és a múlt hálás is. Nem marad adósom, sok szép emléket, sok szép levendulaszagu mesét ad cserébe. Az alábbi történet is már a múlté, nem régi história ugyan, mindössze husz éves. Szentáról szól, jobban mondva a szentai tűzoltótestület megalakulásáról és a nemrég megboldogult Heiszler Gyurgyevácski Ferencről, a szentaiak Ferus bácsijáról, akl az érdemes testület tekintélyes és köztiszteltetben álló elnöke, tűzoltóparancsnoka volt.

A szentai tűzoltótestület nem amolyan egyszerű tűzoltóegyesület volt és épp ezért, mielőtt bele fognék a történet megírásába, szükségesnek tartom elmagyarázni, hogy tulajdonképpen mi is az a tűzoltóság.

A tűzoltó kétségkívül — mint ahogy a neve is elárulja — tüzet olt, és ha vidéki városban él, ezen felül évenként legalább egyszer tűzoltóbált rendez és a tűzoltóparancsnok, néha a polgármester nevenapján, saját zenekarával felvonul a kis város poros, ávagy sáros utcáin s az ünneplőnek dísz-szerenádokat ad. Ami magát a tűzoltóságot illeti, az kétféle van: önkéntes és hivatásos. A kettő, abban különbözik egymástól, hogy az előbbi nem kap ugyan fizetést senkitől, de azért ambícióval végzi kötelességét és ruháján rendszerint épp úgy, vagy talán még jobban meglátszanak a tűzoltás nyomai, mint a hivatásosokén, akik kapnak fizetést, minthogy az azonban többnyire kevés, kevesebb az ambíció is. No most már könnyebben meg lehet érteni az alábbi történetet.

A szentai tűzoltótestület a tűzoltóság egyik fajtájához sem tartozott. Tűzoltónak tűzoltó volt ugyan az egyesület minden egyes tagja, hisz épp ezért alakult meg a testület, de a szószoros értelmében nem volt sem önkéntes, sem hivatásos. Önkéntesnek lehetett volna tartani, mert sem az államtól, sem a várostól egy huncut krajcárt sem kapott és így nem is függött azoktól, tehát nem lehetett hivatásos. Fizetést azonban mégis kapott, mert máskülönbén az istennek sem csapott volna fel egy se tűzoltónak, tehát nem önként lépett be a testületbe. Ami a fizetést illeti, az is szokatlan módon történt furcsa fizetési fokozat szerint. A gyakorlat például eddig még azt mutatta, hogy a legtöbb fizetése volt a polgármesternek, utána a szenátus tagjainak, még kevesebb az irodatiszteknek és hajh, mire a névsor az irodaszolgákhoz ért, bizony csaknem semmi volt az. A szentai tűzoltóságnál azonban itt volt a furcsaság, mert a parancsnoknak alig volt fizetése, vagy talán nem is volt, már a tisztikarnak valamivel több és bizony a legutolsó kocsimosó, laktanyát sepregető tűzoltó húzta a legnagyobb javadalma-zást, annak még szivarra is tellett belőle. Furcsa volt ez a fizetési rendszer, de mindjárt elvájlik, mi tette szükségessé.

Történt egyszer ugyanis, hogy Heiszler Ferus bácsi többedmagával felment Budapestre, a »nagy városba«, szórakozni. Amint ott séta közben nézték a körutak elegáns kirakatait, megakad a Ferus bácsi szeme egy fényes kirakaton, jobban mondva egy benne levő díszes egyenruhán, valami extra tűzoltó-tiszti uniformisban.

— Nézd csak komám, — szól a mellett levőhöz — ha mi ilyenben végig-

Régi irók

Írta: Baedeker

VAJDA JÁNOS

IX.

Néhány évtizeddel ezelőtt s még azontul is egy ideig, a magyar képviselőház majdnem egyező világnézetű, hasonló műveltségű s jóformán egyforma nevelésű és modoru embe-rekből állott, akik apró arisztokratikus veletlenségekkel s néhány külön-nek a demokratságától eltekintve homogén s egymással igen jól meg-férő társaságot alkottak. A képviselő-ház folyosói, főleg a régi, kedélyes, meghitt Sándor-uccai sárga épület-ben inkább egy finom uri kaszinónak a képét mutatták, mint a nemzet kü-lönböző osztályainak a tarka kép-viseletét. Csak nagyobb kormány-válságok vagy parlamenti botrányok idejében hangolódott föl e nyugodt kaszinói élet viharos disputákká. A képviselők akkor mind tegeződtek s ez az arisztokratiko-demokratikus tónus valóban kellemes, langymeleg klímává varázsolta ez intim kuloárokat, ahol a tegnap megválasztott új mameluk már ma így szólhatott a miniszterelnökhöz: »Kérlek állásan, kegyelmes uram.« Nagy feltűnést is keltett, mikor a Házban és az országban, sőt talán Európában a legnagyobb arisztokratája: Károlyi István gróf (aki minden gögje ellenére éppén úgy volt az egész ország Pistája, mint ahogy Tisza István még a legbizalmasabb barátainak is a tragikus haláláig mindig István maradt) mereven tiltakozott az ellen, hogy

egy képviselőtársá, a kitünő Gre-csák, egy hozzá intézett levelében őt, a Károlyigarchát, tegezni merés-zelte. Ez a tiltakozás sokáig elszige-telt egyetlen esetként ritt ki a ma-gyar parlamenti és klubélet kedélyes történetéből, — a képviselő urak, az egy Pista gróftól kivéve, vigan tegez-ödtek tovább s akik bent az ülése-ken mázsás gorombaságokat s az impedimentum publicae honestatis-t vagdesták egymás fejéhez, kint a folyosókon, vagy ha vendéglői asz-taloknál találkoztak, megint csak tu-tu módon pajtáskodtak.

Ez a patriarkális magyar kedélyes, ség aztán esábitóbban vonzott bizonyos embereket a parlamenti szereplés felé, mint valamely komoly poli-tikai becsvágy. Sok derék jelölt inkább azért öhajtott bejutni a tisztelt Házba, hogy a kegyelmes urakkal fraternizálhasson s e kedves kaszi-nói élet kellemetességét élvezze, mint azért, hogy képességeivel a hazáját szolgálja.

Vajda Jánost szintén inkább ez a kivételes és privilegizált helyzet csalogatta a törvényhozás csarnokai felé, mint az a vágya, hogy politikát üzzön. Bántotta, hogy nála jelentéktelenebbek annyira befentettek a kormányznál s úgy beszélgetnek a miniszterekkel, államtitkárokkal és egyéb nagyfejükkel »mint mi egy-mással«, s hogy neki, ahelyett, hogy azokkal lenne együtt, akik »csak inkább valók hozzá«, örökké a kávé-házban kell ülni, ha »művelt embe-rekkel akar találkozni«. Hálátlan-ságnak tartotta a nemzetétől, hogy ő, aki részese volt a negyvenyolc-

nak, vitézül végigküzdötte a szabadságharcot, sok üdöztetést állott ki a hazájáért és »néhány« szép verset is írt a nemzetének, még egy kis mandátumot se kaphat tőle.

Akivel bizalmas volt, mindnek el-köserlegte ezt a nagy bántódását, ezt a »bánki sértődés«-t, és — fájda-lom! — voltak az irótársai közt, akik nem voltak elnézők a nagy költő e megbocsájtatható gyengéje iránt, de mulattak rajta, amit már csak azért se érdemelt meg, mert akkoriban minden jobbkatáru uriember éppén olyan mohón szeretett volna képviselő lenni, mint Vajda János, — csak nem árulta el ezt az ambícióját olyan könnyen. Mi, akik ösmertük a köz-víszonyokat, nagyon jól tudtuk, hogy Vajdából éppén úgy nem lehet orsz. képviselő, mint ahogy Szilágyi De-zsöböl minden nagy tehetsége mel-lett se lehetett római pápa, vagy ahogy egynémely szerencsésen be-érkezett analfabéta-képviselőből nem válhatott olyan érdemes férfiu, mint Vajda János, — de ő ezt nem tudta, s némelyek még nem akarták tudomásul venni . . . A nagy palóc (Mik-száth), aki szeretett tréfálni, ugratta is egy kicsit a kitünő költőt, s be-járta az országot akkor a köztük le-folyt beszélgetés erről a témáról.

Vajda megemlítette, hogy »ezutal« alighanem föllép. Van már ke-rület is.

— Melyik? — kérdezte Mikszáth.
— A vaáli, — volt Vajda felelete.
— De pénz is kell oda — kötődött a palóc.
— Oh, ami azt illeti, pénz az lesz bőven.

— Ugyan honnan?
— Majd ad Nagy Miklós.
(A »Vasárnapi Ujság« szerkesz-tője.)

— És vajjon mennyit?
Elgondolkozott erre a költő és így felelt:

— Majd csak kiszorítok tőle egy-kétszáz forint előleget.

Ugy-e, aki így gondolkodik és így ismeri a közéletet, az nem lehet képviselő és — nem is való annak?

Ez az adoma majdnem szóru-lszóra így történt, de a másik, amely-et kolportálnak róla, már tiszta koholmány, vagy hogy szebb szót használjak: költemény. De nem Vaj-da Jánostól.

Azt kérdezte tőle állítólag valaki, hogy hol szándékozik föllépni s ő azt felelte: Vaálon.

— S van ott már pártja?
— Muszáj, hogy legyen, — felelte volna rá a költő. — Hiszen ott csak ismerik azt a költeményemet, amely-lyet magam is a legjobb verseim egyikének tartok: *A vadli erdőben* címűt?

Ennyire naiv még se volt Vajda. Ámbár elég naiv volt a beteges vá-gyódása a t. Házba, s különösen a mód, ahogy azt elárulta . . . Egy-ideben annyira fokozódott a méltatlankodása, hogy névjegyeket nyomtatott, amelyekből nekem is van még egy-kettő s amelyek így szóltak:

VAJDA JÁNOS
nem képviselő
Vamház-körut 2.

E névjegyeket (amelyeket ő név-

sétálnánk a szentai főútcán, néznének ám utánunk a menyecskék. (Már pedig Szentán mindig szép asszonyok voltak.)

— Abban pedig nem sétálhatunk, — felelnek rá a többiek — mert még tűzoltóságunk sincs.

— Ha nincs, majd csinálunk — mondja Ferus bácsi s nagyot pislant a ruhára. Visszafelé jövet pedig a vonatban meg is alakították a tűzoltótestületet — papíron. Mire nem képesek az emberek a szép asszonyok egy-egy pillantásáért.

Odahaza azonban a megalakulás körül egy kis baj támadt és már félt volt, hogy fuccs a szép egyenruha — nem lesz mit nézni a szentai menyecskéknek. A baj pedig az volt, hogy nem akart senki tűzoltó lenni. Tűzoltó-tiszti állásra ugyan jelentkeztek elegendő, talán még többen is, mint kellett volna, ami nem csuda, mert azelőtt Szentán csak a

financ. meg a rendőr járt egyenruhában, nem lévén katonaság. Az egyenruha pedig jobban imponál, mint a civilruha. A legénység azonban csak nem akart megalakulni. Nem volt más hátra, mint fizetést ígérni, minél alantasabb rang, annál nagyobb fizetést. Ferus bácsi tisztikara megnyitotta a pénztárcát. Sok pénzbe került az havonta, nem egy tönkre ment miatta, de a legénység megvolt, tüzet is oltott, ha előfordult, meg volt a cifra ruha is és volt miben gyönyörködni uccahosszat a szentai szép nemnek.

Igy alakult meg ezelőtt husz évvel a szentai önkéntes tűzoltótestület. Ez is az asszonyoknak köszönhető... Amint, hogy a világhistóriában sok nagy dolgot teremtettek s talán még többet tettek tönkre az asszonyok,

m. d.

„A rendezvous“

»A szerelem tankönyve« címen Franz Blei négy finom kis könyvet jelentetett meg a Rowolt Verlag kiadásában. A szellemes, barátságos és franciásan elnéző paragrafusokból néhányat itt mutatunk be.

A szellemtelen asszony egyetlen fűszere a szemérem, mondja Seneca.

A férfi bizonytalan lesz, ha az asszony beszél. Az asszony bizonytalan lesz, ha a férfi hallgat. Bizonyos rossz lelkiismerettel kérde: »Mire gondolsz?« Nem kevesebb aggodalommal hallgatja a férfi, ha a nő beszél, mert csak ritkán elég szellemes ahhoz, hogy a szemérmesség ingyen fűszerét mellőzhesse. Előfordulhat az is, hogy az asszony a legmagasztosabb pillanatokban ezt mondja:

— Ne felejtse el, hogy én egy tisztességes asszony vagyok!

A rendezvousnak nem szabad meghaladnia az ember viszonyait, ha azt akarjuk, hogy a viszony tovább is tartson.

Egy fiatalembernek sikerült végére az imádott nővel egy estét eltölteni. Kikocsiztak a környékre, kitűnő souperet ettek, hazakocsiztak, a szerény hálószoba virágpompájában állott: ez a fiatalember erre a rendezvoursra havi jövedelme öt-

szörösét költötte el: ez is volt az első s egyben az utolsó.

Életkorodnak megfelelő karaktert mutassál.

Ne essél vissza harminccal váladon tízenyolcadik évembe, mikor még nem voltál egyéb mint anyád örököse. Bizonyos: a férfi mindig a szüzet, a gyermeket keresi az asszonyban, akkor is, ha az a gyermek kezeiben az ijjat és a mérget tartja. De ha téged, nő, karjaiban hord a férfi és százötven font nehézzé vagy, ne kérdezd egy gyermek hangján:

— Ugy-e, nem is vagyok nehéz?

Türelemmel és bizalommal kell lennünk.

Fiatal nők úgy esnek bele a szerelembe, mint egy kutya a vízbe: először mind a négy lábával pancsol maga körül, de lásd, rögtön tud uszni. Fiatal barátom, ne túrelmetlenkedjen és ne aggódjon: a nő biztosan mindjárt az elemében lesz.

Aki már bűnözik, tegye legalább tisztességgel.

Mert nagyon kevés emberben lángol a szerelem fátylamódra, legtöbbször csak úgy lobog, mint egy kis gyertyaláng az éjjeli szekrényen. Azért nem kell ezt sem fölhaborodva elfuini, hanem tartunk

inkább védő kezét elébe, hogy ne riadtan lobogjon, hanem jobban égien. Azt, amit frivolitásnak mondanak — legnépszerűbb mai formája a szerelemnek — nem kell már prédikálni, mert szerteszét ismeretes a világon s semmiféle prédikáció nem iríthatja ki. De szép feladat, ha civilizálni tudjuk. Aki bizonyos tisztességgel bűnözik, könnyebben fog az ítélőszék elé lépni, mint a közönséges disznó. Erre vigyázzunk mindenekelőtt.

Minden kezdet szép.

Először, asszonyom, elragadtással fogja barátja az ön szép lábcskáit keblére szorítani s mit sem törődve a körömhégyekkel, ujjával fogja begombolni apró cipőit. Másodsor cipőgombolót fog használni ehhez. Harmadszor, asszonyom, Ön maga lesz kénytelen a cipőgombolóval babrálni. S azt a fölfedezést fogja tenni, hogy a szerelmi história csak kezdetükben különbözik, a vége mindegyiknek egyforma. Kezdje tehát mindig előlről.

Egy házasság is állhat rendezvousokból.

Vannak szerelmek, anik egyik rendezvoustól a másikig amolyan

kisebb, kétes kinézésű, házassággá változnak át. Házassággá bár, tüzhely, gyermek és értelem nélkül. Minden héten egyszer összejönnek a házasságok egy szomorú téte-át-tétere, s az egész olyan, mintha el kellene temetniök valamit: egy idején túlélt, régen halott kis szerelmet.

A rendezvous értelmének önmagától kell kiderülnie.

Ha találkára várja az egyenes úrról letért hölgyet, fiatalember, úgy nem fogja elmulasztani termeti kellető toilettjét rendezni s a várt hölgy tapasztalatai és kora mértékére fogja hangolni azokat. Nem kell okvetlenül hangsúlyoznia, hogy a csésze tea csak ürügy, egy különösen túrelmetlen látogatás esetében sem, mikor számolni kell az idővel. S mert összejövetelük igazi értelméről mind a kettő tisztában vannak, nem szükséges ezt az értelmet különösen kiéleznie. Leghelyesebben akkor fog történni minden, ha úgy néz majd ki, mint egy véletlen, soha mint szándék. Ha másodsor vár valakire, már sokkal egyszerűbb minden. Legyen elég intelligens, hogy harmadszorra ne legyen nagyon egyszerű minden.

MÉHÉSZET

Maurice Maeterlinck, a méhész

II.

Közl: Lencz Géza

Romokban hever a világ és nehezen indul meg az ujjáépítés. Lerongyolódott minden s nehezen megy az utánpótlás. A termelés kiuzsorázta a fogyasztást. A korrupció és baksis felüti fejét. Az ember eldurvult, a közérkölcsök fajsulya alábbszállott, sőt még a halál is beszegődött árdrágitónak.

Az ember elégedetlen mindennel, önmagával és környezetével s vágyódik egy új világra, egy becsületesebb világ után.

Az ujjáépítés tekintetében sokat tanulhatunk a méhektől. Amikor ők az új községalapításnál összehasonlíthatatlan bátorsággal, erélyel, szorgalommal és ernyedetlen munkássággal ugyszólván a semmi-

ből teremtik meg fészük jövődö melegét és boldogságát.

Maurice Maeterlinck »A méhek élete« című művének harmadik könyvében a következőket mondja:

»Nézzünk utána, mit mivel a méhésznuyította kaptárban a raj, melyet benne felfogott. Idézzük mindenekelőtt újra emlékeztünkbe azt az áldozatot, melyet ötvenezer szüz hozott, kik, Rousard szavaival élve: kicsinyke testben nemes szívet hordának, s csodáljuk meg újra a bátorságot, melyre szükségük van, hogy új életet kezdjenek abban a pusztaságban, melybe vetődtek. Elfelejtették immár a gazdag és hatalmas várost, melyben születtek, hol életük oly biztos volt és oly csodálatosan szervezett, hol a napra emlékező virágok nedve megengedte nekik, hogy a tél fenyegetődzéseinek fittyet hányjanak.«

kártyáknak vagy látogatójegyeknek hívott) 1886-ban vagy 1887-ben csináltatta, abban az időben, amikor a többször említett bizottság működött s Ujabb Munkái készültek. A gyanútlan poéta a kis könyvsiker folytán egyéb diadalokra is gondolt, s mert a választások közeledtek, újból képviselő öhajított lenni. Ha ez az irodalmi dolog jól sikerülhetett, — gondolta a költő — mért ne érvényesülhetne politikai téren is »a nemzetnek egyik elismert jelleségű írója?« Az ő nézete különben is az volt, hogy a nemzet képviselőének a negyszáz legkülönb magyarból kell állni. S Vajda valóban oda tartozott, de sem a váliak, sem egyéb választókerületek más különben derék szavazópolgárai nem ilyen szempontok szerint állítják föl a jelöltjeiket. És semmiesetre se volt ama negyszáz közé való, akik akkoriban a törvényeket hozták. Ő jobb is volt, rosszabb is, semhogy pászolt volna közéjük. Nemcsak a nála hivatottabbak közt nem állotta volna meg a helyét, de a kevésbbé rátermettekközt se, mert ez utóbbiak is politikussabbak voltak mint ő, aki — bár egészen józan, sőt bölcs politikai vezérekkel írt — a gyakorlati államéletben egy pillanatig se találta volna föl magát, ő, a naiv önzetlenségű, egyenes gondolkodású és eszményekért hevülő poéta, abban az igen kedélyes de egyszersmind kissé cinikus világban, amelyet parlamenti és klubéletnek neveznek. Hiszen Tóth Kálmán, Jámhor Pál és Szelestey László, akik régebbent bent ültek a Házban, s Vajdához képest világos

Macchiavellik voltak az »ország-szat«-ban, még ők is inkább kéltettek szánalmat mint méltánylást abban a társaságban, amelynek egy tekintélyes része egyenesen kómikusnak találta, hogy vannak fantaszták, akik az Isten drága idejét versírásra vesztegetik, s akik legalább azzal próbálták jóvátenni ezeknek a vétkes könnyelműségét, hogy ők bizony nem olvasták őket...

Vajda János mind erre nem gondolt s minden általános képviselő-választás idejében kedvet kapott, hogy »föllépjen«. Két ízben minálunk, az akkori Szabadka egyik kerületében is szeretett volna szerepét próbálni. Erre vonatkozólag (levele- nek a tartalmából következtetem, hogy 1890-ben, mert datálva természetesen ez az írása sincs) a következőket írta nekem:

Ezuttal nagy fát akarok megmozgatni. De egyelőre csak ön véleményét öhajtom, remélve, hogy még mindig bírom önnek előbbi nagy jó indulatát.

Ma olvasom a lapokban, hogy Ivánka nem lép föl többé Szabadkán. Ön és mindenki előtt ismeretes, hogy soha eddig még eszembe se jutott képviselőségre törekedni. (A jó öreg elfelejtette, hány-szor »törekedett« már erre a tiszt-ségre, s azt is, hogy ezelőtt három évvel ama névjegyeket készít-tette száz példányban.) Már az elmúlt két utóbbi választást megelőzőleg kormánypartii intéző, köz-ponti körök följajánlották nekem támogatásukat. Kerület is volt már, ahonnan jelölni akartak, a vadit, — de nem fogadtam el, mert úgy vélekedem most is, hogy egy-

szertü falusi földmivesekből álló nép bármilyen érdemes írora nem sokat ad, s ha valahol, csak egy az irodalomért lelkesedni tudó értelm-es városban számíthatnék sikerre.

Legközelebb lerándulok Szabadkára; akkor bővebben az okok fölöl, amelyek arra indítanak, hogy ha valahol lehetőség kínálkozik, elszánjam magamat a képviselőségre. Most hát csak arra kérem, hogy — mód nélkül kevés lévén az idő, — sziveskednék nekem egyelőre és lehetőleg azonnal véleményét megírni e tárgyban, hogy t. i. egyáltalán képzelhető-e lehetnek ez öhajításom valósulását?

Hiszen ha Szabadkán nem, hát hol? Szabadka vagyonos, jómódú: értelmisége magasabb fokú, mint sok más városé; s ami azt illeti, hogy egyik — kormánypartii — képviselőjük a Házban és kormány-nál támogassa jogos helyi érdekeiket, erre én is úgy képes lennék, mint bárki más.

Teljes bizalommal diplomata ügyességére s irántam való jóindulata iránt, belátására hagyom megítélni, vajjon ha netalán másokat is kérdeni jónak látná, nem volna-e célszerű ezt tenni, mint ha ez az egész csak az ön saját ötlete volna?

Ezt az érdekes episztolát jónak láttam majdnem egész terjedelmében leközoelni mint különösen jellemzőt az írójára. Sajátságos! Vajda a legigazabb, legőszintébb és legszókimondóbb emberek és írók közé tartozott s politikai röpiratainál jog-gal és okkal választotta »Ari ad-des írói álnevet, mert volt benne valam; arisztideszi egyenesség. S

mégis: mily sok e levélben a tudatlan valótlanosság s a tudatos kerteles! Jele annak, hogy a legigazabb ember is amint hozzáér a politikához, már elveszti nemes férfiúi integritásának a szüzi zománcát.

Ez az ötlet még egyszer fölbukkan a levelezésünkben, s ekkor ezt írja Vajda:

Néhány barátom — Mikszáth, Vadnay — nemrég azt bizonyították előttem, hogy jó lenne képviselőségre törekednem. Most öt évre választanak — ennyi lehet legcsodásabb esetben hátra életéből, — a díjakat is fölemelik, ez hát éppen jó lenne nekem egzisztenciául. Mit gondol, nem lenne-e Szabadkán is e végre nyilván?

Itt már megint a régi és őszinte Vajda János beszél egészen (nyilván-t mond, mert latinul gondolkozik és »apertura« keres minálunk) és őszintén. Valóban jó lett volna neki ez a szinekura, hogy ne szorult volna a közoktatásügyi miniszter támogatására!

De hát lehetetlen volt... Hogy én mit feleltem e levelére, nem tartozik ide, mert nem magamról írok, hanem Vajda Jánosról: Sajnálom, hogy megint egy gyöngéjét kellett revalálnom, de biztos vagyok abban, hogy az ártatlan leleplezéssel nem ártottam az emlékének. Hiszen az a terve is, és a mód, ahogy beállítja, arról tanuskodik, hogy bizó, reménykedő, naiv és becsületes lélek volt, akit az uristen valami nemesebbre teremtett mint képviselőnek: lírai költőnek. Ő az volt mindig, akkor is, amikor politizálni próbált.

Ezek Maeterlinck szavai.

A régi rendezett községet, a puha otthont, a jólétet és bőséget ott hagyni, hogy a bizonytalanban, ugy- szólván a semmiből ismét új köz- séget, új otthont alapítsunk, a bizto- ságot felcserelni a bizonytalanban, a kecséget a fenyegetővel, elhez mindenesetre nagy elhatározás és bátorság kell, mely csakis a méh beléletérek csodálatos titokzatos- ságában leli magyarázatát.

A kirajzott törzs a községben felhalmozott eleségekészletből utra- valóval ugyan bőven ellátja magát. De az vajmi kevés a régi lakásban maradt készletekhez képest. Hiszen a rajnak az alkotást, az építést ujjon- nan kell megkezdnie s e mellett van még arra is ideje, hogy akara- tos, makrancos és válogató legyen. E tekintetben a dolgozó méhek elárul- ják a gyenge nemhez való tartozá- sukat, hába ők a méhállamban tu- lajdonképpen punkto uralom és pa- rancs — az erős nemet képviselik. Egy izben egy rajonnak története- sen részben kész lépépterményt ad- tam, mert volt bőven, s ime, a raj kerekét oldott. Másodszor befogva a rajt, azt csak viasznyomokkal el- látott keretekre helyeztem s most lázas sietséggel fogott a munkához.

Maeterlinck következő szavakkal és hasonlatokkal vázolja a méhek üres lakását.

»Itt az új lakásban nincs semmi, nincs egy csepp méz, egy rudacska viasz, nincs egyetlen ismertetőjel, egyetlen támaszkodó pont. Az egész oly roppant épület vigasztalan csu- paszságát mutatja, melynek csak teteje s falai vannak meg. Ezek a sima közfalak csupán sötétséget zárnak magukba s az óriási boltozat ott fenn kongó ürességre borul. De a méh nem ismeri a hiábavaló bán- kódat, vagy legalább is nem ke- nyere. Buzgalma, ahelyett, hogy ez a minden más lelkiert csúffátévó megpróbáltatás lelohasztaná, na- gyobb, mint valaha.«

*

Hibaigazítás. A múlt vasárnapi méhészeti cikkünk 2-ik bekezdésé- nek 6-ik sorába fogalomzavaró sajtóhiba csuszott be. *Tudatlanság* helyett *tudatlanságot* szedett a szedő.

A telhetetlen szabó- legény

— Gyermekmesze —

Czerna Jeromos, mikor felszaba- dult az inassorból s legény urnak hi- vatta magát, elment vándorútra, mint ahogy az kötelessége volt valamikor minden mesterjelöltnek. Betett a ta- risznyájába néhány tűt, kétféle cér- nát, meg egy tányér hamupogácsát, ami ott sült ki a padkán, a cirnos cica dorombolása közben.

Nyakába vette a lábát és elindult. Tudni kell azonban azt is, hogy a szabólegénynek meglehetősen hosszú lába volt, akkora, hogy a fa- luja már szűk lett a számára. Min- dig nagyobbat lépett, mint amekko- rárt akart s ha a bíró házába akart jutni, majdnem orra bukott, mert megakadt a templom tornyában.

A tüzoltók se másztak a torony- ba, ha meg akarták tudni, hogy ég-e valami, hanem odatámasztották a létrát a szabólegény lábához, mert az hosszabb volt annál a jegenye- nyárfánál is, amelyiknek tetelében varju-mama táplálta a sárga csőrű fiókait.

Hát ment, mendegélt a szabó- legény, azaz inkább lépett, lépde- gélt. A falu gyerekei leszaladtak a házba és nagyot kurjantottak:

— Éds apám, gyűjjék mán ki. Egy gólyamadár közeledik, de emberből van a feje.

Mire kijött az ember, a szabó- legény épp akkor gázolta a harmá- dik falu vetését.

— Ugy megy az, mint a szélvész.

Talán mondanom se kell, hogy a hamupogácsák is akkorák voltak, mint amekkora a gyomra egy ilyen hosszú legénynek. Aki nem tudta, mik azok, malomkerekeknek nézte volna őket. El is fogott hamarosan valamennyi, úgy hogy estefelé, mi- kor átlépte a legény az operenciás tengert, nagy menydörgés támadt. Azaz hogy a gyomra korgott.

Körülnézett, nem talált sehol enni- valót, a nagy meleg leszárította a fáról a gyümölcsöt és elégette a bu- zatermést. Fogta hát magát, kiakasz- totta a nyakából a lábát és ledőlt a hegyoldalra, hogy majd alszik egyet, legalább elfelejti az éhséget.

Ahogy már-már lezáródnék a sze- me, észreveszi, hogy egy törpe pisz- kálja a hegyet és nagyokat nyög bele.

— Hát te mit csinálsz?

— Ezt a sziklát kellene innen el- távolítanom. — felelte a törpe, — mert így parancsolta a gazdám. De nem bírom.

— Micsoda a te gazdád, hogy ilyen bolondokat parancsol?

— Mérnök ur és vasutat akar a hegybe vájni.

A szabólegény meg se fordult, csak kinyújtotta a félkezét és úgy szakította le az irtózatossz szikladara- bot. Aztán, mintha lapda lett volna, behajította a tengerbe.

— Nagyon szépen köszönöm, — mondta ekkor a törpe, — magam sose lettem volna erre képes. De meghálálom a jószágodat, ha úgy ke- rül a sora.

— Enni szeretnék, — mondta er- re Jeromos, akinek egyszerre ki- ment szeméből az álom.

A törpe csak megrázta földig érő szakállát s ott volt a terített asztal minden jóval. Sült ökör, spékelt szu- nyog-nyelv békakönnymártásban, egész farka sült liba, tengeri her- kentü kókuszpityerével, — ki tud- ná azt mind elsorolni?!

— Hiszen te tündér vagy, — lel- kéndezett a szabólegény s a torkán akadt egy ökörcomb.

— Valami olyasféle, — mondta a csöppség s ő is enni kezdett.

— Egész jó így az élet, — lelken- dezett a szabó és nyújtózott olyan óriásiakat, hogy belevágta az öklét a harmadik falu határában forgó szélmalomvitorlába. — Most egy- folytában három éjszakát akarok aludni. Talán mondanom se kell, hogy a derekam finnyás és nincs akármilyen ágyhoz szokva.

... Mikor a negyedik nap hajna- lán felébredt, egy nagy palotában találta magát. Aranyos ágyban fe- küdt, csupa tükör volt a szoba fala.

— Hiába, modta, aki ur, az ur. Bizonyára csak álmodtam eddig, hogy szegény szabólegény vagvok, mert ez az én igazi otthonom.

Abban a percben előtte termett a törpe.

— Parancsolj valamit?

— Természetesen, hiszen paran- csolásra születtem. Hol a pénzem?

— Tele a kamrád arannyal, ezüst- tel, itt a másik szoba a műhelyed. Arany tübe arany fonalat húzol, arany köntöst varhatsz.

— Én dolgozzak? — kacagott epesen a szabó? Csak nem vesztet- meg.

— Akkor mi a kívánságod?

— Azt parancsoltam, hogy egy- kettőre hozzátok ide a király lányát, feleségül akarom venni, a király pe- dig adja nekem az országa felét.

A törpe erre megrázta a szakállát s a szabólegény olyasmit érzett, hogy végtelen magasságból gurul lefelé. Csak gurult, gurult, hol a fe- jét ütötte meg, hol a lábát, míg ott találta magát rongyos ruhájában a hegy lábánál, ahonnan elindult. Han- gokat is hallott, de nem látott sen- kit.

— A telhetetlenség a legcsunvább büni, de ennél is csunvább a dolog- talanság. Csak maradj továbbra is szegény szabólegénynek, akkor elé- gedettebb leszel.

Vili bácsi.

SAKK

•••

Rovatvezető: Maróczy Géza

72. számú főladvány.

Heathcote G-től.

Sötét: Kf5; Va8, gy: a5, a7 és b6 (5).

Világos: Kb2; Vb1; B18; Fd2 és 17; He4 gy: e5; h3 és h5 (9).

Matt 3 lépésben.

73. számú játszma.

Játszották a hastingi karácsonyi ver- senyen 1922. dec. hó 30-án.

Világos: Sötét:

Réti R. Yates

1. d2-d4 Hg8-f6

2. c2-c4 g7-g6

3. Hb1-c3 Ff8-g7

4. e2-e4 d7-d6

5. g2-g3 .....

A világos futó szárnyi fejlődése nem bizonyul jónak, helyesebb volna erőlye- sen támadásra játszani és 5. f2-f4-el folytatni, ez esetben a világos futók e2-ön és e3 helyezendők el.

5. .... elsáncol.

6. Ff1-g2 Hb8-c6!

Ez a kitűnő lépés magzavarja világos fejlődését s a középben színvallásra kényszeríti. A modern játszókn mind modernségük dacára nem találták meg e folytatást s a 72 éves angol veterán A. Burn nevéhez fűződik az újítás, addig rendszerint Hb8-d7 lépéssel folytatták.

7. Hg1-e2 e7-e5

8. d4-d5 .....

Nincs sok választás, Fc1-e3 nem megy a lehetséges Hfb-g4 miatt.

8. .... Hc6-b8

A sötét huszár valójában kettő tempót veszített, azonban elérte célját, mert a centrum most már biztosítva van, s az ellentámadás f7-f5-tel meg nem akadályozható többé; mindezek állítólag mo- dern elvek, a melyeket azonban már az ókorban is ösmertek.

9. h2-h3 Hf6-e8

10. g2-g4 f7-f5

bizonyul, hogy a tempóvesztések dacá- Sötét kezdi irányítani a játszmát s be- bizonyul, hogy a tempóvesztések dacá- ra, övé a jobb játék. A világos király állása nagyon hozzájárul ahhoz, hogy világos elvesztette a játszma vezetését.

11. e4xf5 g6xf5

12. g4xf5 Fc8xf5

13. He2-g3 Ff5-g6

14. h3-h4! .....

Világos mindent megkísérel, hogy ma- gához ragadja a vezetést.

14. .... h7-h6

15. h4-h5 Fg6-h7

16. Hc3-e4 .....

A világos királyfutó teljesen tétlen báb s utjában van csak a támadásnak s tekintettel arra, hogy világosnak nincs más választása, mint a hosszú oldalra való elsáncolás, sokkal helyesebb volt Fg2-e4, hogy így egy rossz tisztet egy jobbra elhelyezett tisztért cserélhessünk s egyben megnyissuk a bástyák részére a g-vonalat.

16. .... Hb8-d7

17. Fc1-e3 He8-f6

18. f2-f3 Kg8-h8

19. Vd1-d2 Hf6-g8

20. elsáncol c1-re b7-b5!

21. c4xb5 a7-a6

Ezzel a két utolsó lépésével, illetve gyalogos áldozatával sötét hatalmas tá- madó állást ért el, s világosnak aligha van kellő védekezése a bástyák és fu- tók egyesített támadása ellen.

22. b5xa6 Ba8xa6

23. Kc1-b1 Vd8-a8

24. b2-b3 Bf8-b8

25. Vd2-b2 Hg8-f8

26. Fg2-f1 .....

Ez a lépés bizonyítja a legfényeseb- ben, hogy a világos királyfutó rosszul állott g2-ön.

26. .... Ba6-a5

27. Fe3-d2 Ba5xd5

28. Kb1-a1 Hd7-c5

29. Ff1-c4 Bd5-d4

30. Fc4-f7! .....

A futónak lépnie kell s ez az egye- dül hely, hol megnyugvásra találhat, egyben szembeállhat a kellemetlen sötét vezérfutóval g6-ön. A játszma következő

része rendkívül érdekes és gazdag meg- lepő fordulatokban. Világost azonban csakis az »ellenőrző óra« segítette meg, mert különben a zseniális játék dacára vesztenie kellett volna, az angol bajnok a nagy bonyodalomban óriási időhiány- nyal is küzdött s elvétette a helyes foly- tatást.

30. .... Hf6xe4

31. Hg3xe4 Hc5-d3

32. Vb2-c3 d6-d5!

33. He4-c5 Hd3-b4

34. a2-a4 Bd4xd2

35. Bd1xd2 e5-e4

36. Bd2-d4 Hb4-c2+

37. Vc3xc2 Fg7xd4+

38. Ka1-a2 Va8-c6

39. Bh1-c1 e4-e3

Ez a lépés veszt s a látszólagos tiszt- nyeres illuzióknak bizonyul, a helyes 16- pés sötét részéről 39. .... Bb8-f8! volt körülbelül a következő folytatással 40. Hc5-e6, Vc6xc2+ 41. Bc1xc2, Bf8x17, 42. He6xd4, e4xf3 43. Bc2-f2, Fh7-e4 44. b3-b4, Bf7-g7 s nyer. 40. Vc2-d1! Fd4xc5

41. Ff7xd5 Vc6-d6

42. Bc1xc5! .....

Ezt a lehetőséget, — a nagy időhiány- ban, — nem látta előre a sötét bábuk vezetője.

42. .... Bb8-g8

43. Vd1-d4+ Bg3-g7

44. Vd7xe8 Fh7-f5

45. Ve3-e8+ Kh8-h7

46. Fd5-g8+ .....

Világos a legegyszerűbb módon eszközli a lebonyolítást, a végjáték anyagi tul- ereje miatt kétségtelen.

46. .... Bg7xg8

47. Ve8-f7+ Kh7-g8

48. Vf7xf5 Bg8-g2+

49. Ka2-a3 Bg2-g8

50. Vf5-e5 Vd6-f8

51. b3-b4 Vf8xf3+

52. Bc5-c3 Vf3-f1

53. Bc3xc7 sötét főadta.

A liverpooli husvétii versennyel egy- idejűleg Kentben is lesz teljesen egyen- rangu verseny, a melyen szintén külföldi mesterek is részt vesznek.

A hastingsi sakkör jövő év husvétján meglátogatja a prágai, wieni, budapesti és bukaresti (esetleg zágrábi) sakk- köröket.

KÖZGAZDASÁG

•••

A bogojevói rakpart. A zombori állami hidrotechnikai hivatal a bogojevói rak- partról írt cikkünkre vonatkozóan a kö- vetkező felvilágosítás közlését kéri: Becses lapjának idei február hó 14-iki számában egy olvasó részéről a bogoje- vói rakodó partról megjelent tudósítás, a való tényállást ferde világosításban tűn- teti fel.

Alulírt hivatal ennek folytán a közér- dekre való hivatkozással arra kéri az igen tisztelt Szerkesztőséget, sziveskedjék be- cses lapjában a következő helyreigazító hivatalos nyilatkozatnak helyt adni:

Nem felel meg a valóságnak, hogy a bogojevói régi kompcatorna mai állapo- tában rakodó part céljaira felhasznál- ható volna, mert e csatorna dunai torko- lata már évek óta annyira elzártonyos- dott, hogy közepes dunai vizállás mellett alig van gázolható vízmélység rajta, kis víznél pedig teljesen szárazon fekszik és itt csak, + 5.00 m. feletti árvíznél mehet- nének be rakodó hajók. Köztudomásu, hogy az árvizek a Dunán rövid tarta- muak és hogy az év több mint három- negyed éven át közepes és kis vizállások szoktak előfordulni.

A kompcatornát tehát csak abban az esetben lehetne mint állandó rakodó par- tot felhasználni, ha torkolata minden esz- tendőben a szükséges hajózási mélységre kikötortátnék, mely munkát azonban, úgy mint a többi kikötőknél az államot legalább évi 200.000 Din. költséggel ter- helné s nem állana arányban az elért ha- szonnal.

A kompcatorna elzárása, mely ellen az olvasó oly éles szavakkal kifakadt, a valóságban már évek óta tényleg fennáll s így a kivétel alatt álló halastó munká- latai nem rosszabbították a helyzetet és nem okozhattak semmiféle új forgalmi akadályt, hanem csupán a természet al-

tal nyújtott helyzetnek ügyes kihasználásával és tovább fejlesztésével értéket adnak még oly vízterületnek is, melyet azelőtt semmire sem lehetett felhasználni.

A komposztorna elzárását egyébként annak idején még az illetékes magyar ministerium is elrendelte s az erre vonatkozó tervezetet az államvasut el is készítette, kivitele azonban költséges fedezet híján mai napig elmaradt.

A dunai átrakodási forgalomra nézve megjegyezzük, hogy a rendelkezésre álló rakodó terület eddig a mai viszonyoknak megfelelő s hogy a forgalom emelkedése esetén e rakodó terület a hajózó állomástól felfelé könnyen meghosszabbítható, mivel ott is közel biztosított Dunapart áll rendelkezésre, és mivel e kőpart mentén mindentűl a szükséges hajózási mélység is megvan.

Az állami vízépitési hivatal főnöke:

InE. Krotin Zlatoje s. k.
főfelügyelő.

Szerkesztői üzenetek

Zagrebi 5-ik gy. e. A panaszt csak akkor vehetjük figyelembe, ha aláírója közli velünk a nevét.

Nemesmillitcs. A törvénytelen gyermek csak az anyja után örököl.

Gépsz. Subotica. Fordulhat levéllel közvetlenül a Jelzőloghitelbankhoz Budapest, Náder-ucca, ahol a kívánt felvilágosítást megkapja. A felvilágosítás ingyenes.

Telecsira. Minden konkrét panaszt megírunk. Az üdvözlőket köszönjük.

Bajmok. Aki 1916-ban költözött ide, illetőséget nem szerzett ugyan, de ha idegen állam javára nem optált, állampolgárnak tekintendő, s nem utasítható ki. Az iparigazolvány ügyében privát levelet írunk.

W. A. Senta. Ma már az árubehozatalhoz nem kell sem behozatali, sem devizaengedély. Külföldről könyveket és folyóiratokat legjobb postán keresztelvény alatt hozatni. Képek — ráma nélkül — nagyon csekély vám alá esnek. A vámolást a határon vagy az ön lakhelyéhez legközelebb eső vámhivatal végzi. Minden vámhivatal mellett van vám-speditor aki ezt elvégzi. Külföldre nem állítanak ki dinárcsekket s dinárt sem szabad kiküldeni. A külföldi kereskedővel megállapodhat úgy, hogy ön a dinárt itt az ő rendelkezésére bocsátja (számlájára befizeti, rendelkezésre kifizeti stb.). A vámtarifa német nyelven a Minerva-nyomda kiadásában jelent meg. Ára 75 dinár. A pénz beküldése ellenében ajánlva küldjük meg. 2. Orvos munkatársunknak továbbítottuk levelét.

K. Margit Sombor. Regény pályázatot a »Nagyvárad« című politikai napilap írt ki. Szerkesztősége Nagyvárad (Oradea Mare).

Honvágy. Így akarom. Uram. Ezek még igen kezdetleges dolgok.

V. Lidia. Az Amerikába szakadt magyarok sorsáról felvilágosítást ad az amerikai vöröskereszt magyar osztálya.

E. F. Sombor. A Balkán cigarettá ára 100 darabonként 35 dinár. Minden társaságban — a vidéken is — ennyiért szabad árusítani.

Iréne. Érzelmes, de nagyon sablonos történet, különösebb erő nélkül.

Bácstopolyára. Kérvényét intézte a hadkiegészítő parancsnoksághoz és mellékelte az ottani hatóság igazolványát arra vonatkozólag, hogy ön a család-fenntartó. Ennek igazolása esetén nem lesz semmi akadálya a katonai szolgálat alól való felmentésének.

Orvos-munkatársunk üzenetei

K. L.-né. A gyógynövények gyűjtése valóban egészséges »sport« és amellyel fődélmező is. A tavaszi, de különösen a nyári hónapokban a gyerekek is segítségére lehetnek, különösen az általánosan gyűjtött gyógynövények gyűjtésénél. Minden gyerek ismeri például a kamilla és hársfa virágokat, amiket ma a gyógyszerész tisztességes áron fizet meg. Épp úgy közismert gyógynövények — és a mi vidékünkön találhatóak — a beléndek-levele, az ezerjófű, ürömfű és pe-

metellő. Keresett gyógynövények még az apró boltokban, zsályalevelel, a fehér és vörös mályvavirág, sőt a bodzavirág is. Minden kertben található a vadon bürjánhórsmenta és fodormenta-levelel is. A gyökerek közül hamarjában csak kettőt tudunk megemlíteni: a fehér mályvagyökereket és az u. n. szappan-gyökereket. Szándékosan hagytuk a végére a legdrágább szert: az anyarozst. Minden gazdálkodó ismeri a rozs érésekor fellépő és sajátságos gombák által keletkezett anyarozst. Ez tulajdonképpen a rozs veszedelmes betegsége. Nos ha azt az anyarozst szorgalmasan összegyűjti, fáradságát bizonyára tekintélyes összeggel fogják honorálni a gyógyszerész. (A német földműves nagyszerűen érti az anyarozs tenyésztését.) Egyelőre mutatónak ennyi is elég lesz. Végül csak azt jegyezzük meg, hogy észre ne jusson valahogy az összegyűjtött gyógynövényekkel »privát rendelőt« nyitni!

Filozófus. Régi igazság, megfigyelés, hogy akinek az alkohol árt, azt valami ellenállhatatlan belső kényszer hajtja az ital után. A gyenge, megtépzott idegrendszerű ember előbb-utóbb a morfiumpfecske után nyúl. Az asztmás ember éjjel-nappal dohányozik. A sovány, vérszegény ember mindig csak uborkát enne, a hájas, pocakos pedig imádja a jó zsíros malacpecsenyét. Ilyesmít és ehhez hasonlókat juttat eszünkbe a maga esete is, aki állandóan felborzolt idegekkel jár körül embertársai között — és végnélkül megfeszített idegeit filozófiai munkák tanulmányozásával akarja — »csillapítani«. Ebben az esetben tehát morfiom helyett Kant, Bölsche, Nietzsche írásaival akarja magát narkotizálni. Szerencsétlen ember! Ahelyett, hogy örökké dolgozó agysejtjeit abszolút nyugalomba helyezné, »... éjjel-nappal filozófiai problémákon töri a fejét«. Hét oldalas levelére válaszukat hét szóban sűrítjük össze: Unatkozó kurát csináljon végig és keresse a fizikai munkát. (A filozófiai munkákat dobja a tűzbe.)

A. N. Az ópiumot az éretlen mákjei meghasítása után kifolyó tejszerű nedvből nyerik. Orvosi célokra csak a kisázsiai török ópiumot használják. Az ópium egyik hatóanyaga a morfiom.

M. M. Odzák. 1. Levegőváltásra volna szüksége, ha az anyagi viszonyai megengedik. 2. A szódabikarbonátot csak kémiai gyárakban állítják elő. Calcium carbonat, Nátriumsulfat és szén izzítása után keletkezik. A szedése gyomorsav túltengés esetében nem lehet ártalmas.

Videki Sy. 1. Dr. Török Béla, Subotica. 2. Ugyanott a Röntgen-vizsgálatot is megtehetik.

B. I.-né. Ha valóban epeköve van, ne egyék zsíros ételeket, tojást, velőt, májat, vaját. A hideg ételek, erősen fűszerezett kolbászok is csak ártalmára lehetnek. Olajkúrára az olíva olaj a legalkalmasabb. Ujabbban német tanárok ajánlják: a gyakori sovány hus adagolását, azon kívül sovány (nem zsíros) aludt-tejet, husleveseket, főzelékeket kis élesztő adagokkal.

J. J. Bač-Topola. — P. Lajos, Beograd. — K. M. Pálcs. — K. E. Čerević. — H. M.-né, Osijek. Levélben válaszoltunk.

Bánatos. Olvassa el figyelemmel a »Filozófus«-nak írt üzenetünket. Egyelőre egy kb. hathetes vízkúrát ajánlunk. Vegyen naponta reggel langyos félfürdőt öntözésekkel és ledörzsöléssel. A fürdés csak öt percig tartson. Öt perc leteltével hűtse le a vizet és újra dörzsöltesse, öntöztesse le magát. Sokat sétáljon a friss levegőn naponta váglon fát, sportoljon, menjen vadászni, keresse a szórakozásokat.

G.-né, Kubin. A gyakran jelentkező náthák ellen kell küzdenie, ezt pedig csakis hidegvizes edzés, orróblítések, esetleg lokális kezelés érheti el.

Ada 21. 1. Lehet. 2. Olyan mint más emberé. 3. Ez idő szerint nálunk nem kapható.

(*) Dr. Müller Károly Henrik, a budapesti egyetemi orr- és gége-klinika v. orvosa és a beogradi állami közpórház fül- és gégeosztályának nagy, négy éven át volt specialistája rendel orr-, száji-, torok és fülbetegeknek Beogradban Poenkareova ulica 29 sz. alatt 11-től 1-ig és 3-tól 5-ig. Távbeszélő 990.

Kertes i Drug Subotica

Vojv. Putnika trg br. 14. (a vasutigazgatósággal szemben.)

Fuvarlevél felülvizsgáló és vizsitértési osztálya

A legkiválóbb szakértőkkel fuvarlevelet felülvizsgál és az ese lege vizit ritéseket a lehető leggyorsabban iszorg huazza, vagy bármely más vasuti és díjs abáti igyekben felvilágosítással szolgál. 885

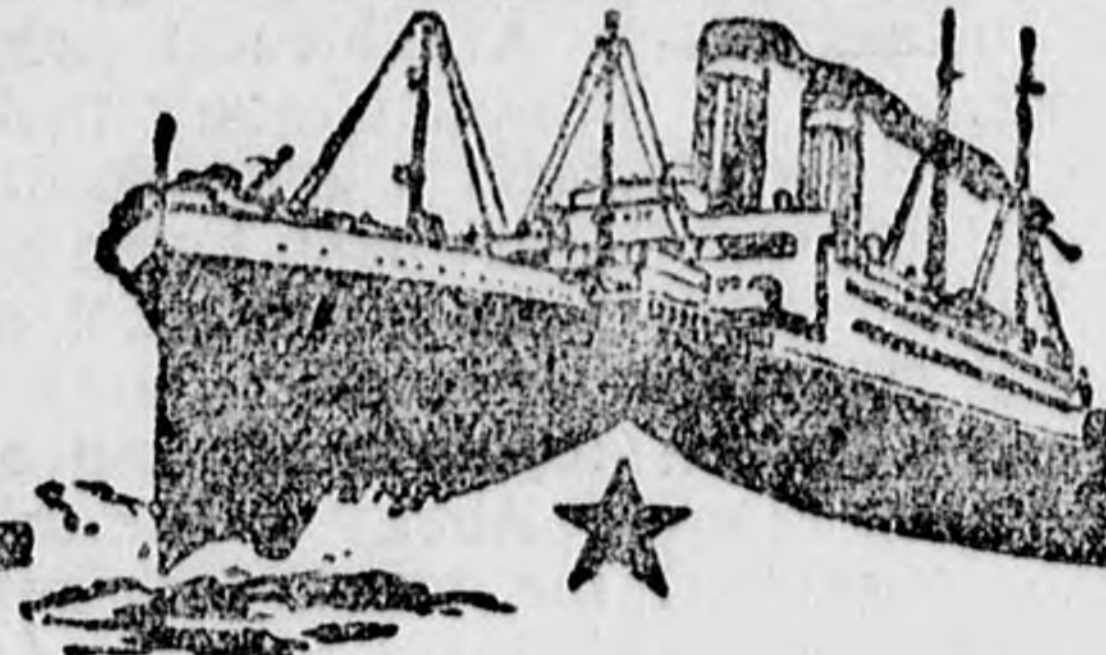
E. SZÉCSI

„PHILATELIA“

BÉLYEGHAZ

Subotica (főposta mellett)

Keresek megvételre használt Jugoszláv bélyegeket. Névérték 30 százekeát fizetem a jelen forgalmiak közül 1.— 8.— 20.— és 30.— dinár rosokért.

Bremen — New York

Közvetlen összeköttetés gyönyörűen berendezett kormányhajókon. A kényelem, tisztaság és a kitűnő ellátás felülmulthatatlan. Gyors és biztos járatu hajók.

„George Washington“

„Amerika“

„President Roosevelt“

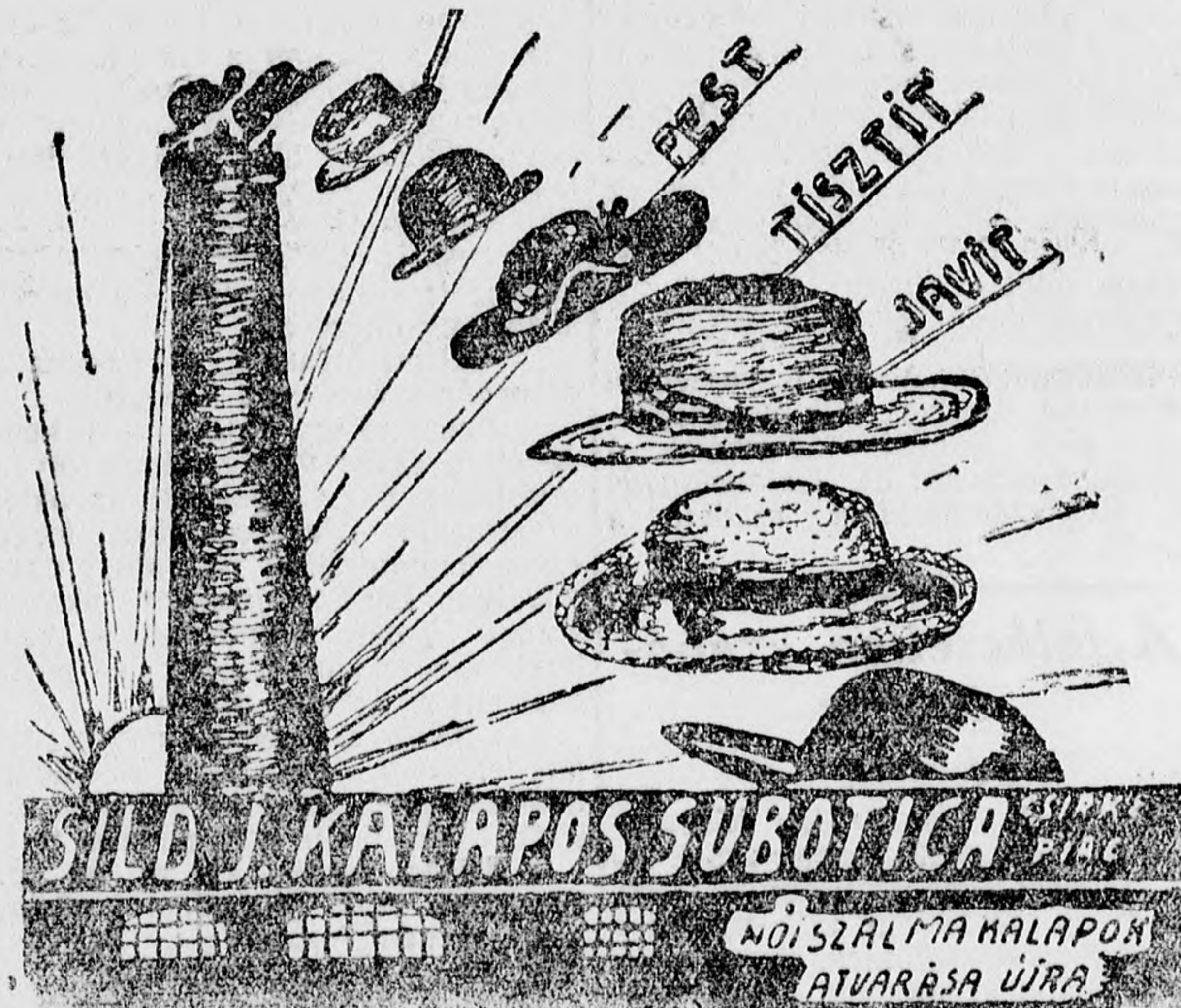
„President Harding“

Kérjen utbaigazítást és a 153 sz. vitorlajegyzéket.

UNITED STATES LINES

Jugoszláviai vezérképviselőt:

Beograd a Beogradska Zadruga palotájában.

KORSÓS és SCHIRKA

BORPINCÉI, COGNAC, RUM és LIKÖRGYÁR

PANČEVO,

KRALJA PETRA TRG BR. 10.

Elsőrendű

vörös és fehér borok

Kiváló minőségű, saját készítésű
rum, cognac és likör

Saját főzésű

szilva és törköly pálinkák

Gyors és pontos kiszolgálás!

LEGJOBB FÉMTISZTÍTÓ A „ZETOL“

KOVINI BANK R. T.

FAOSZTÁLYA, KOVIN.

Építőfa; deszka, lécz, zárlecz, gömbfa.
Asztalosáru, puha és keményfa.
Állandó nagy raktár. — Olcsó árak.

Fűrészgárunk és modern berendezésű fűrészmunkáló telepünket legközelebb üzembe helyezük. Mindenféle rendeléseket fűrészelt építőfára, ajtó, ablakok, bútorok és különféle tömegcikkek gyártására elfogadunk.

Városi és községi

tűzoltóságok figyelmébe!

Modern, tökéletes, legújabb típusú német gyártmányú

Köszöndők és tűzoltó-észerek

Jugo-slávian egyetlen nagy raktára

GERŐ IMRE NOVISAD

Željeznička u. 66. Telefon Interurban 311.

Sürgőnycim: Jutešif, Novisad. Telefon: 403.

Schiff Ábrahám

Futoški put 4. NOVISAD Futoški put 4.

Gyár: a kamenici uti átjárónál.

ZSÁK PONYVA ZSINEG
nagykereskedés

ZSÁK és PONYVAKIKÉSZÍTŐ
és varrótelep.

Fiókok: Beograd, Kraljevića Marka ulica 7.

Wien, Blindengasse 46/a.

Budapest, Vilmos császár ut 33.

Gyár: Budapest, Daróczy ut.

Külön ponyva és zsákkölesző osztály.

Használt zsákok vétele és eladása!

Vendéglői

szakácsnékat

és kávéházi

kaszirnékat

keresek.

Pincérügynökség, Subotica

I. Agina ulica 2.

KISASSZONY

ki cukrászdában már volt alkalmazva, azonnal felvétetik. Fényképes ajánlatok fizetési igények megjelölésével — Kovács Endre cukrászdába Vel. Bečkerek küldendők. — Szerb és német nyelvtudás megkívánatik. 1318

Előkelő Biztosító Társaság keres vezető állásba

a szakmában teljesen jártas, bevált erőt.

Ajánlatok „EXISTENCIA” jellegre

INTERREKLAM D. D. SUBOTICA

Zrinski trg. 2 küldendők.

Rejtvény.

Múlt vasárnapi számunkban közölt rejtvény helyes megfejtése:

Színházakkal szemben kézirát.

Helyesen fejtették meg 42-en. A kisorsolt könyvjutalmat megkapták: 1. Schweiczer Antal Zagreb. 2. Kuki Gazdakör 3.

Havas László Subotica. 4. Pertics Katika Subotica.

A helyesen megfejtők között érdekes könyveket sorsolunk ki.

A könyvjutalom elküldéséhez 4 dinár portó befizetését kérjük.

Generalna Filijala za Vojvodinu Prve Srpske Zemljoradničke Banke
Vel. Bečkerek, Petrogradska ul 13.
Telefon 100.

Parcellázza és eladja

a Banjicai dombon (Banjičko brdo)

levő birtokát. A parcellák Őfelsége

nyári laka és a nőorvosok szanatóriumának közvetlen közelében vannak.

Legolcsóbb árak és legkedvezőbb fizetési feltételek. Felvilágosítással a legnagyobb készséggel szolgál a fenti bank

Sörös üvegeket!!

Nagyobb tételekben keresek megvételre

Schvarcz, borkereskedő

Subotica, Senčanski 17.

Képesítési bizonyítvánnyal bíró

2 gépápoló és 2 fűtő

azonnali belépésre felvétetik

a Bácsmegyei Kendergyár r. t.-nál

1317

Novivrbas.

Üzembeszüntetés miatt ELADÓ

egy 2 vaggont teljesítő komplett malom berendezés, mely áll 5 drb. dupla Ganz hengerek, 2 42" kőjárat, 1 drb. „Reform” dara és derce tisztító, 2 drb. „Tarár” 3 drb. Triör No. 3., 1 drb. „Rentabel” No. 3., 1 drb. „Stanherer”. Ezen gépekhez az összes felvonók, közlőművek, elő- és liszt cilinder sziták, szijjazat, szóval komplett üzemben, egészben vagy részletekben is, továbbá 2 drb. alulcsapos vízi kerék 5500×2300 mm. vaskerék. Valamint a malom épület 44 méter hosszú, 11 méter széles, 16 méter magas 4 emeletre beosztva.

Keresek megvételre

1 drb. 200 HP Dízelmotort és 1 drb. 150 K Wattos forgóáramú 3000 Volt. Generátort.

Értekezni lehet tulajdonossal

KULIK PÁL BELACRKA.

Köri

mészajánlatot!

Elsőrendű minőségű, f. val. égetett építési mészre Detailsadásra, fehér mészre. A beremendi mésznek, szín és minőségre nézve teljesen megfelelő.

SIPOS SÁNDOR mésztermelő SUBOTICA.

I. Sokolska ulica 4-6. — Telefon 868.

ÜZLETMEGNYITÁS.

A Pančevoi Srpska Banka R. T.

faosztálya KOVINBAN megnyílt,

ahol mindenféle építéshez és asztalosoknak szükséges anyag egy kicsinyben mind n. gyben előnyös árak mellett dus választékban kapható,

Fatelepünk közvetlenül a vasut állomásból kiágazó sínek mellett fekszik 1285

Tűzifa eladás

1378

ab vagon Jankovci (Vinkovci mellett) elsőrendű

csertűzifa

80% hasáb, 20% dorong

nagyban és kicsinyben. — Aki tűzifaszükségletét idejében és olcsón fedezni akarja, forduljon

M. Balling fakeskedőhöz Vinkovci.

Papirkereskedő segéd

szerb, magyar és német nyelvtudással mielőbbi belépésre kerestetik. A szerb nyelv tudása írásban is szükséges.

Ajánlatok a fizetési igények megjelölésével

Urbán Ignác és fia papirkereskedéshez
Novi Sad, intézendők. 1367

Eladó egy 45 orsós komplett 1393

gyapjufonoda berendezés

3 lóerejű szivógázmotorral

ifj. Balogh Gábornál St. Sivač 251a.

A PNEUS MICHELIN CABLÉ
TÖMÖRGUMMI
TEHERAUTÓK
RÉSZÉRE

MICHÉLIN

R. JURZA ZAGREB, NIKOLČEVA ULICA 9.
Telefon: 27-80. Táviratcim: GUMMIJURZA ZAGREB

AUTÓKELLÉKEK
MINDEN NAGYSÁGBAN RAKTÁRON

SULTÁN KÁVÉ

csakis neimes rajtakból összeállított finom pörkölt kávé, 1/2 és 1/4 kg csomagokban 13 és 26 dináros árban.

Probára érdemes!

Tisztasági és egészség szempontból is, mert az eladásnál nem jön semmiel sem érintkezésbe. Egy pestacsomagot 4/4 kg-ért netto 400 dinárért franko küld.

KOLONIALE D. D. ZAGREB. 1219

DIAMANT

Pétek figyelme! „DIAMANT” a Hauser & Szoborka gyárból Wien-Stadtlan, kékebb minőségben, kapható kizárólag a vezérképviselőnél Jugoszlávia számára.

Edvard Dužanec, Zagreb
Lerakat Strossmajerova ul. 10.
Övkezdjünk portakru vagy lo-lyékony utánasoktól.

Tumbász-féle
gőzmalom
negyedszázéves üdélyű
eladó.
Értekezni a helyszínen

TUMBÁSZ MIHÁLY
malomtulajdonosnál
Alekszanderovo

Vas- és fémöntvényeket

gyárt, nikkelez és galvanizál:

KRAUSZ
VELIKI-BECSKEREK,
a törvényszéki palota mellett.
TELEFON SZÁM 329.

Műlábak, műkezek,

egyenestartó fűzők készítő és javító műhelye

Schönbrunn Subotica,
Pašičeva 5. Telefon 275.

Modern
ELONYOMDA
teljes berendezést u. m. fa-
tár, papírsablont, l-a festéket és
kézzel festett GOBELIN képe-
ket eredeti rajzokkal készít:
Leopold Sámuel Senta
I. Sv., Miletića ul. 29.

Kézzel csomózott
SMYRNASZŐNYEGEK,
FALVÉDŐK és ÁGYELŐK
legelőnyösebb árban megrendelhetők.
KÉZIMUNKA KERESKEDÉS
THOMAN és JAKAB cégnél KULÁN.

TÁRSULNÉK
csakis elsőrangú, már meglevő kereskedelmi vagy iparvállalathoz. Befektetésre szántam 1-2 millió koronát. Ajánlatot kérek „Közreműködéssel” jel-igére a kiadóban. 1382

SÓ
darabos és daráltat, vagononként és kisebb mennyiségekben azonnali szállításra legelőnyösebben ajánl
BRAĆA OFNER ügynökség és bizományi iroda
NOVISAD, Sürgöncim: Braća Ofner. Telefon 327.

Landovics - féle vendéglő
(volt Bácska) teljes berendezéssel, konyka, pince stb.
március hó 2-án pénteken d. u. 2 órakor a helyszínen Pašičeva ul. 3. (edény piac) árverésen el fog adatni.

STROJARSKO DRUŠTVO
SILA
BUČAN, ERŠIŠNIK I HANDL.
TELEFON: 22-94 BRZOJAVI SILA ZAGREB
ZAGREB
DRAŠKOVIĆEVA UL. BR. 11
OPRAVLJA, MONTIRA, IZRADJUJE I PRODAJE STROJEVE I STROJNE ODELJAKE. — PRODAJA STROJARSKOG MATERIJALA. — LJEVAONICA ŽELJEZA I KOVINA.

„Nea” Crem
a legjobb arcápoló szer
KORONA-GYÓGYSZERTÁR
SUBOTICA, VÁROSHÁZA. 503

180 korona
apritott fa
kivánatra házhoz szállítva
Hasábfá kicsinyben és nagyban
Ajánlatok viszonteladókna
I. rendű darabos meszelt.
Werber Emil
Paža Kulundžića ul. 45.

A valódi párisi
LION-NOIR
cipő-creme
újából kapható
Kaufmann Hermann
törkereskedésében
Subotica
1368

Cito Cinema R.-T. Roma — Leoni Films R.-T. Milano
jugoszláviai fiókja, Subotica, Sokoiska ul. 1. Igazgató: Lazarek Nóra. Telefon 834.
Sürgöncim: Meteorfilm

THEODORA VAGY BYZANC CSÁSZÁRNŐJE

Dráma 2 részben, 10 felvonásban. Főszereplők: Feruccio Bianchini és Rita Jolivet
Minden idők filmgyártásának legmerészebb és leghatalmasabb mesterműve
Husz rendező, százezer szereplő

A „THEODORA” című film sikere Amerikában. Az összes napilapok egyhangulag állapítják meg, hogy a „THEODORA” Amerikában óriási sikert aratott

A „World”
írja: A „Theodora” olyan emlékeket hagyott a nézők lelkében, amelyekre még hosszú idő múlva is vissza fognak emlékezni. Ha csak „csodálatos” jelzővel illetjük eme XVI. század bizánci fényében lejátszó darabot, úgy nagyon gyengén fejeztük ki magunkat... Ha a lüktető drámai erőt egy pillanatra figyelmen kívül is hagyjuk, akkor a festői képek csudák-csudája köti le figyelmünket... A filmrendezők a „Theodorát” vehetik mintaképül. Akik e filmet megtekintették, a legjobb filmet látták, amelyet a filmművészet nyújthat.

A „Morning”
írja: ... Rendkívüli dolog, melyet nekünk bemutattak és meg vagyok győződve, hogy pályafutása óriási győzelemmel fog végződni... A kritikások ama alkotó erőt, mely a Colosseumot és Szent Péter templomát felépítette, „Gigantinismus”-nak nevezik, e film ugyanaz az alkotó erő, csak más alakban jelenik meg. Egy modern „Gigantinismus”, amely újra megjelent. E jelenet az összes eddigi jeleneteket, melyeket mozgóképen láttunk, elhomályosítja... A nagyobb jelenetek rendkívül ügyes kezekre vallanak és elhíhetők, ha 100.000 szereplő jelenik meg szemünk előtt... A kevésbé fontos jelenetekben is csodás hatásokat érnek el... A „Theodora” egész előadása alatt a nézőközönség visszafojtott lélegzettel figyelt... A „Theodora” az Olaszországban eddig megjelent filmek között a legjobb film... A „Theodora” mint új alkotás felülmul minden ilyen irányú kísérletet, mert megmutatja, hogyan kell a történelem egyik fontos eseményét bemutatni... Minden jelenet fényesen sikerült...

„New-York American”
írja: ... A közönség összes „Oh!” és „Ah!” készletét a „Theodorá”-nak az Astor-színházban tartott előadásán elhasználta... A „Theodora” szépségére és nagyszerűségére új fokozatokat kell feltalálni, mert a superlativus ehhez kevés... Mind a tíz felvonás csodás látományai annyira lekötötték figyelmemet, hogy az e téren elért alkotásokkal össze nem hasonlítható. A hatás és a siker leírhatatlan. Még a mi Brody William-unk sem talált munkáiban ehhez hasonlót... „Theodora” egy nagyon hosszú, de rövidnek látszó film.

Eddig megjelent és játszották: Három hónapig egyhuzamban Amerika legnagyobb színházában, három hónapig a párisi Gaumont-palotában, harmadik hónapja a római Colosseum Amphiteatrumban, harmadik hónapja a milánói Amph. Arénában.
Suboticán megjelenik 1923. március 1-én

Litka Bioskop THEODORA

1923. március hó 1-től kezdve
a második **Quo Vadis!** (Bizanc császárnője) Sardou világhírű regénye nyomán. A legnagyobb film!
Fénykép kiállítás a Korzó Mozi előcsarnokában

BRONZ
TEMPLOMHARANGOKAT

a világhírű harang-
öntőde F. Broili Gorica
gyártmányai

ajánl raktárról gyári szállításra

METALLUM D.D.

ZAGREB
HATZOVA ULICA Broj 25.

Német anyanyelvű
önálló
Kereskedősejted

textilárú üzletben azon-
nali belépésre kerestetik.
Ajánlatok
Konjović Sava
céghez Sombor
küldendők.

ES GIBT WEDER EINEN EINBRECHER DER IMSTANDE WÄRE VIDAKOVIĆ STAHLROLLBALKEN DURCHZUBRECHEN, NOCH EINE SONNE, WELCHE DURCH VIDAKOVIĆ-SPECIAL-ROLLETTEN DURCHDRINGEN KÖNNTE!

ERSTE JUGOSLAVISCHE JALOUSIEN-ROLETTEN HOLZ- u. STAHL-ROLLBALKEN u. SONNENGARDIENEN-FABRIK

G. SKRBIĆ
MASLJEDNICE
BRAĆA VIDAKOVIĆ
ZAGREB
TELEPHONE: ILICA 40. KANZLEI 4-92. GEGRÜNDET 1892. FABRIK 23-19

Ne vegyen és ne fogadjon
el mást, mint
„VULKÁN“
„ETERNA“
GUMMISARKOT

mert az:
Legjobb
Legolcsóbb
Legtartósabb
Aki mást vesz, vétkezik a hazai ipar és valuta ellen!
„VULKÁN“
gumiáruraktár Vel. Bečkerek
Obala Princeza Jelena (Gizella part) 7.

„Bácska“ Szesz- és Élesztőgyár Subotica
„BÁCSKA“
TISZTA SZESZÉLESZTŐ A LEGJOBB!
Naponkint friss élesztő kapható:
„Bačka“ Fabrika Špiritusa i Kvasca Subotica

Kubikos talicskák
vasalva és vasalás nélkül készít
Első Sombori Kocsigyár
Napi teljesítmény 200 drb.
KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

Eladó a város centrumában egy 600
négyzetméter nagyságú
telek lakóépülettel
és nagy raktárral.
Eladó azonkívül a szegedi szőlőkben egy
1 lánca nagyságú telek
a teherpályaudvar közelében, amely igen alkalmas
ipartelepnek. Közelebbi felvilágosítást nyújt
OTON TOMANDL városi mérnök
Pašićeva ul. 1.

Medjunaredni prometni novinski
i oglasni zavod d. d.
Vojvodinai fiókja:
SUBOTICA, ZRINSKI TRG 2.
Az összes kül- és belföldi napi-, heti-, szak-, divat-
lapok és illusztrációk, időszaki lapok, könyvek, folyó-
iratok, detektivregények stb. stb. raktára. -- Elfogad
előfizetéseket az összes kül- és belföldi lapokra eredeti
kiadóhivatali árakon -- „A Neue Freie Presse“
„Wiener Journal“, „W. Tagblatt“, „Morgenzeitung“
„Jövő“, „Interessantes Blatt“, „Elegante Welt“, „Die
Dame“, „Praktische“ stb. és az összes „Ullstein“ il-
lusztrációk és divatlapok kizárólagos képviselője egész
Jugoszláviában. Képviselőtek és bizományosok az S.
H. S. állam minden városában és községében.

Jindrich-féle függőleges kövidaráló
malmok, Hoffherr és Schrantz-féle
mezőgazdasági gépek, Eberhardt-féle
vaddisznójegyű egyes és kettős ekék,
stajer rudvas, abroncsvas, gömbölyű
beszemer acél, Winter-tengelyek és
vaslemezek minden méretben
állandóan raktáron vannak

Guba József
vas, szerszám és mezőgazdasági
gépkereskedésében
Bačka-Topola

FRÄULEIN
mit Klavierkenntnissen
zu 5 jährigem Mädchen gesucht. Bezahlung
und Behandlung erstklassig. Reflektiert wird
nur auf wirklich feine Person. Offert mit
Lichtbild unter „First Class“ an die Admi-
nistration dieses Blattes zu richten.

Ujonnán megjelent
szépirodalmi művek, ifjúsági iratok, zeneművek
gazdasági és ipari (technikai)
szakkönyvek
nagy választékban legalkalmasabban beszerezhetők
HEUMANN MÓR
könyv- és zeneműkereskedésében Subotica.
Papírárak. — Írószerek. — Irodai felszerelések.

„**KEMIKALIJA**“
NOVISAD, FUTOŠKI PUT 27.
Állandóan raktáron:
SALZGEIST
SALMIKGEIST
SALPETERSÄURE
VITRIOL
CAMPOR
TÁBLA OSTYA
18/24 cm.
VEGYSZEREK
stb., stb.
Jegyezze fel noteszába a fenti címet!

„**COMISSIO**“
beraktározó és értékesítő vállalat
SUBOTICA
I. Badaličeva ul. 6. (a főposta közelében)
Saját egészséges raktárakban jutányos díjak mellett
beraktároz
mindennemű árut, butort, mű- és értéktárgyat,
elvállalja
ezeknek bizományi eladását és
kieszközl
előnyös BANKKÖLC ÖNT a beraktározott árukra.

TEXTIL D. D. ZAGREB ULICA RAČKOVA 9.
TELEFON 17-38.
TÁVIRATCÍM: LIXET.
Tavaszi szezoncikkeink gyönyörű választékban feltűnő olcsó és versenynélküli áron megérkeztek:
kretonok, féldelaine, fehérárk, etaminok, női- és férfiszövetek,
kordbársony, klott stb., stb.
Üzleti elvünk: **NAGY FORGALOM CSEKÉLY HASZON.**

Bécsi Nemzetközi Vásár

1923. március 18-tól március 24-ig

Az előállítás költsége megváltozása folytán
verseny nélküli ajánlatok

minden szakmában

4000 bel- és külföldi kiállító.

Mindennemű felvilágosítással szolgál a

Bécsi Vásár r. t. Bécs VII., Messeplatz

továbbá a következő tiszteletbeli képviselők és hivatalos utbaigazítóhelyek:

Subotica: Özv. Halbrohr Sándorné

Osljek: Hugo Schön

Novisad: „Sava” nemz. szállítvány. Miletićeva 15.

GYORSIRÓDÓ

elsőrendű erő, gyors- és gépiró, horvát és német nyelvben teljesen tökéletes, zagreb r. t. által kedvező feltételek mellett keresetlik. — Ajánlatok „H-F-32” jellege alatt az INTERREKLAM r. t. Zagreb Ilica 21. továbbít.

IRODAI ERŐ

kereskedelmi képzettséggel, perfekt német és horvát, egy zagrebi központi iroda részére jó fizetés mellett keresetlik. Ajánlatokat „H-F-32” jellege alatt az INTERREKLAM r. t. Zagreb Ilica 21. továbbít. 6181

KÖNYVELŐ

elsőrendű szervező erő, perfekt német és horvát, megfelelő referenciákkal és gyakorlati kedvező feltételek mellett keresetlik. Ajánlatokat „H-F-32” jellege alatt az INTERREKLAM r. t. Zagreb Ilica 21. továbbít.

MÉRNÖK

mezei vasúti szakember, szerb-horvát nyelvben teljesen jártas, ki a bányá- és erdőkezelésekkel megfelelő összeköttetésekkel rendelkezik, Beograd székhelyű kedvező feltételek mellett keresetlik. Ajánlatokat „H-F-32” jellege alatt az INTERREKLAM r. t. Zagreb, Ilica 21. továbbít.

MÉSZ

hőfémér állandóan
vagontételekben.
Kovácsszén, faszén,
kátrány, kátránypapír
cement, budaföld,
festék, firnisz
legolcsóbb áron
nagyban és kicsinyben
kapható:

D. JENE
Subotica

Skadarska ulica 4.
(zöldfa korcsma mellett
levő utca.) 1281

DIONIČARSKO DRUŠTVO
U ZAGREBU

BRERADOVIĆEVA 2

Telefon 23-88.

Táviratcím: „ASTRA”

Fontos gyárosoknak
és gazdáknak!

Kérjen felvilágosítást
és árjegyzéket!

Rendkívül nagy

BENZIN

megtakarítás

a monopóliumtól lerovása
nékül

benzinszabadraktáron kívül
ab URAPČE (Zagreb mellett)

I-a kétszer raffinált
petroleum,
gázolaj
mindennemű ásvány
és hengerolaj
amerikai eredetű.

Autóolajok,
tovoltzsir

1226 és parafin
a legolcsóbb napi áron.

Készhintő Cestellék

minden méretben és ki-
vitelben készen kapható
jutányos árért. Készhin-
tők raktáron. Régi kocsi-
becserélünk.

Tilly Testvérek
kocsipitők
Sombor, Apatini ut. 20.

1000 négy-zögöles telken
három
modern berendezésű
LAKÁS

öt és két-két utcai és 2
udvari szobával, fürdő-
szobák, villanyvilágítás az
ötszobás beköltözhető.
Ára 250.000 dinár. Hol?
Mégmondja kiadóhivatal

ELADÓ

3 darab Cornwall 100 m² tüzelületű, 1 drb. Tisch-
bein-féle 49 m² tüzelületű 10 atm. gőzkazán 200
HP Brünni álló gőzgép 220 voltos egyenáramu
generátorral kapcsolva 40 HP stabil Hock gőzgép
magas és alacsony kondenzációs. Vízisztító,
szűrő és lágító berendezés. 220 Voltos egyen-
áramu elektromotorok és dinamók 50 HP 3100
Vólt 15 Amp. forgó áramu elektromotor 2-3°
Garveys szivattyúk 3000 és 5000 kgr. hordképessé-
gű futódaru, 50° transmissiók. Jéggyártó és hűtő
berendezések, fa és vas rezervoárok 0.5 m³-től
20 m³-ig. Forresővek 100-200 m/m-ig nagyobb
mennyiségben. Gőzszelepek. Vízolattyúk. Tartalék
hengerek hengerekhez. Pick-féle szabadalma-
zott szellőztető gyáriablak vasasok. Tranzport
csigák (Schnecken) 2 drb. masszív cylinder szita
T gerendák 1-től 10 mtr. darabokban 200-400
m/m-ig. Magánáró Mav. gyártm. 6-os és 8-as
cséplőgarnitúra 5 HP állógőzgép kazánnal. 35 HP
Diesel motor. 100 m/m Centrifugal, 250 mm Ro-
tációs szivattyú, Zenith karburátorok. **UJ és ke-
veset használt eredeti Wolfner-féle gép-
szijak 130-200 m/m-ig. — Dupla szijak
130-300 m/m-ig.**

Petráss László Vel. Bečkerek

Risz. Brig. (Aradaczi) ul. 2218.

ROMÁNIAI

nagybani behozatal

MÉSZÉS TŰZIFA

A legolcsóbb napi ár mellett
szállít:

SPITZER JÓZSEF

fakereskedő

VELIKA KIKINDA

TELEFON 30.

Hengerrovátkolást

és csiszolást

legújabb rendszerű gépekkel, esztorgályo-
zást, gyalulást, fogaskerék és más maráso-
kat gyorsan és pontosan teljesít

Székely Bertalan Ada (Bácska)

gépjavitó műhelye.

Tüzmentes

pénzszekrényeket

és

okmányszekrényeket

ujonnan készít és régiakat javít

Kirschner Mihály Sombor

Sveta Roka ulica 8.

Állandó nagy raktár! 176

DIAMANT TESTVÉREK BÉCSI GYÁRÁNAK MŰVIRÁG ÉS DISZTOLL KÉPVISELETE

Nagy raktár férfi és női kalapokban
a legolcsóbbtól a legdrágáig

Elvállal szalmakalap ÁTVASALÁSOKAT, masamód-
munkát. Férfikalap tisztítás és festés

Masamód-lány és kalapos-segéd felvétetik.

Csakis elsőrangú erők jelentkezzenek

LICHT-SALON, SOMBOR

ROMÁNIAI SAJÁT TERMELÉSŰ

TŰZIFÁT, FASZENET, MÉSZET

ajánl azonnali szállításra

Import Faértékesítő Velika Kikinda

KORNIS ZSIGMOND és MÁRTON

aradi fatermelők bizományosa

Telefon: Velika Kikinda 12.